

Милосердя
врятує
світ.

ДОБРА СПРАВА

ТЕВЕТ 5784

№ 207

ГРУДЕНЬ 2023

ГАЗЕТА БФ "ХЕСЕД ШААРЕЙ ЦІОН"

ОДЕСА

Видається за підтримки "Джойнт" JDC

International Fellowship
of Christians and Jews

ДЕНЬ СОБОРНОСТІ УКРАЇНИ

День соборності України – державне свято. Відзначається щорічно, 22 січня, у день проголошення 1919 року Акту возз'єднання Української народної республіки (УНР) та Західно-Української народної республіки (ЗУНР) до єдиної української держави.

На офіційному рівні свято соборності вперше за 20 років було урочисто відзначено 22 січня 1939 р.

Відбулося це у Карпатській Україні (м. Хуст), на той час – автономній республіці Чехословаччини.

Це була чудова нагода нагадати закарпатцям про волю, висловлену на з'їзді Всенародних українських зборів у Хусті 21 січня 1919 р. про приєднання Закарпаття до Української Народної Республіки зі столицею у Києві.

Це була не просто маніфестація, а найбільша за 20 років перебування краю у складі Чехословаччини демонстрація

місцевого населення за участю 30 тисяч людей, які з'їхали до столиці Карпатської України з усіх куточків краю.

Патріотичні сили України у передчутті розпаду СРСР об'єдналися та 21 січня 1990 року

організували "живий ланцюг" між Києвом та Львовом як символ духовної єдності людей східних та західних земель України та існування єдиної, соборної України.

Від 1 до 3 мільйонів людей, узявшись за руки, створили на дорогах та

шосе безперервний ланцюг від Києва до Львова.

Ця акція стала однією з найяскравіших подій під час руху за відродження незалежної, соборної та демократичної України.

У 2024 році Україна відзначатиме чергову річницю проголошення Акту возз'єднання Української Народної Республіки та Західно-Української Народної Республіки.

Цього дня у Києві відбудуться офіційні урочисті заходи, у яких візьмуть участь керівники країни.

Зокрема, відбудеться урочисте покладання квітів до пам'яників Тарасу Шевченку та Михайлу Грушевському. На будинках державних установ цього дня будуть вивішені національні прапори.

У чумузях плануються виставки архівних документів, присвячених знаковим подіям та особистостям Української революції 1917-21 рр.

105-річний ювілей

2 стор.

Ганна Сорока
"Конференція в
Трускавці"

3 стор.

Діє
"Гаряча
лінія"

4 стор.

Поради
господарці

4 стор.

Марк Штейнберг
"Єврейський
щит СРСР"

5 стор.

Олександр
Гаяс
"Зірка"
епохи конферансу"

6 стор.

Одеса
у старих
фотографіях

7 стор.

Олександр і Лев
Шаргородські
"Єврей з Тигру"

8 стор.

Віра
Шаховцева
"Люди
"Золотого віку"

9 стор.

Михайло
Гаузнер
"Неординарні
особистості"

10 стор.

Країна
Поетія

11 стор.

Посмішка

12 стор.

МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ ГОЛОКОСТУ

Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту відзначається 27 січня. Встановлено Генеральною Асамблеєю ООН 1 листопада 2005 року (Резолюція №60/7). Ініціаторами ухвалення документа виступили Ізраїль, Канада, Австралія, Україна, Росія, США, а їхніми співавторами – ще більше 90 держав.

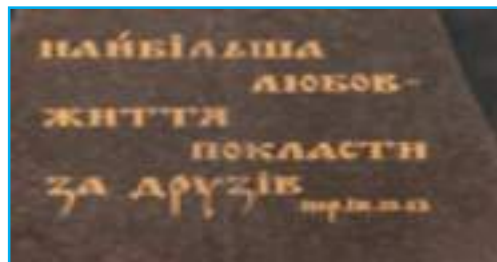
Дата 27 січня була обрана тому, що цього дня радянські війська звільнили концентраційний табір Освенцім, розташований за

сімдесят кілометрів від Кракова. У фашистських таборах було знищено 6 мільйонів євреїв та мільйони осіб інших національностей, в Освенцімі загинуло 1,5 мільйона осіб, з яких понад мільйон склали євреї. Генеральний секретар ООН Кофі Аннан сказав: "Голокост – це безпрецедентний прояв зла, який не можна просто залишити в минулому та забути".

Вперше Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту відзначався у всьому світі у 2006 році.

День пам'яті героїв Крут

В Україні 29 січня щорічно відзначається День пам'яті героїв Крут. Саме цього дня 1918 року за 130 км на північний схід від Києва відбувся бій чотиритисячної більшовицької армії проти загону з київських студентів та бійців вільного козацтва, який налічував близько 400 воїнів. Бойові дії розпочалися ще в середині грудня 1917 року, а після фактичного проголошення незалежності УНР 22 січня 1918 року Україна та більшовицька Росія де-факто опинилися у стані війни. УНР сподівалася на федеративні відносини з Росією – тобто

хотіла набути самостійності у прийнятті рішень. Більшовики були проти. Результатом став ультиматум Центральній Раді, виконання якого означало б дозвіл на втручання у внутрішні справи.

Не чекаючи на відповідь, більшовики вирішили пустити в хід армію. Бої біля станції "Бахмач" тривали кілька днів. Українській армії довелося відступити до станції "Крути", де відбулася битва проти регулярної більшовицької армії. Ціною своїх життів юнаки затримали наступ противника на 4 дні. Це дало змогу придушити у Києві повстання більшовиків, не дати супротивникові з ходу захопити українську столицю, а також вчасно підписати мирну угоду з Німеччиною та її союзниками (Брест-Литовський договір), яка зупинила захоплення України більшовиками.

Служба "Мокед-Лакашіш" – 737-40-21; Служба "Харчування" – 737-40-11;
Програма "Медицина" – 737-40-27; Культурний центр – 737-40-13;
Служба волонтерів – 737-40-24; Волонтерська вітальня – 737-40-32;
Денний центр – 737-40-30; Редакція газети "Добра справа" – 737-40-12

Новини світу, України, Одеси

Рада Європи проголосувала за початок переговорів з Україною та Молдовою щодо вступу до Євросоюзу.

Країни Євросоюзу погодили пакет фінансової допомоги для України на 50 млрд євро, але Україна може їх не одержати через розбіжності всередині ЄС.

36 країн в ОБСЄ закликали Росію "повністю та беззастережно" вивести всі свої війська з території України.

Союзники погодилися поставити Україні військові кораблі для конвоювання цивільних судів, що йдуть зерновим коридором.

На 10 грудня новим зерновим коридором із серпня пройшли вже понад 300 торгових кораблів, які експортували понад 10 мільйонів тонн зерна та інших товарів і вантажів до 24 країн світу.

Туреччина збільшує торгівлю з РФ підсанкційними товарами, зокрема мікрочіпами, комунікаційним обладнанням та телескопічними прицілами.

Американський есминець USS Carney та кілька торгових суден обстріляли у Червоному морі.

РФ знищила понад 300 тисяч тонн зерна після виходу із "зернової угоди".

Доходи Росії від експорту нафти перевищили довоєнні показники.

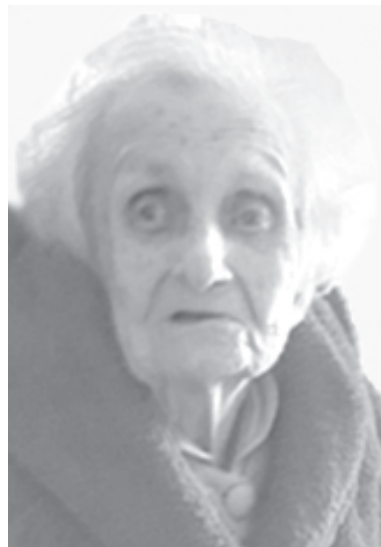
90% допомоги, яку Сполучені Штати надали Україні, витрачається на користь американського бізнесу та зміцнення їхньої оборонно-промислової бази.

Україна завершила синхронізацію своєї енергосистеми з ЄС, що надасть можливість у разі потреби імпортувати до 1,7 гігават електрики з Європи.

Усі політичні сили, представлені у Верховній Раді, підписали меморандум про проведення наступних виборів лише після завершення воєнного стану.

ЄС у 2023 р. збільшив імпорт ядерного палива з РФ, продовжуються закупівлі газу та нафти. Бюджет РФ дозволяє агресору продовжувати війну з тією ж інтенсивністю, а чисельність армії РФ збільшилася на 170 тис. чоловік.

105 - РІЧНИЙ ЮВІЛЕЙ!

Раїса Ісааківна Перель народилася в Одесі 24 грудня 1918 року у сім'ї службовців Софії Яківни та Ісаака Йосиповича Перель. У вихованні дитини батькам допомогала

гувернантка, яка навчала дівчинку гарним манерам, музиці. У 1925 р. Раїса вступила до кращої жіночої гімназії з вивченням французької мови (зараз — ЗОШ №39 на вул. Канатній). Після успішного закінчення гімназії дівчина вчилася на підготовчих курсах Одеського медичного інституту, і, закінчивши їх, вступила до медінституту.

У 1935 р., ще на курсах, вона познайомилася зі своїм майбутнім чоловіком, неординарною людиною, винахідником Іллею Костянтиновичем Нижнім.

У 1939 р. вони одружилися, і у квітні 1940 р. у них народився син Олександр. Після закінчення інституту за розподілом Раїса потрапила до села Маринівка Одеської області на посаду завідувачої лікарської дільниці, куди входили лікарня та

амбулаторія. Там, у Маринівці, подружжя застало війну.

З жомом згадує Раїса Ісааківна евакуацію, коли на руках був ще зовсім маленький син. Спочатку в кузові вантажівки, на підводі, а потім у теплушці військового ешелону їм пощастило дістатися кінцевого пункту призначення — села у Пермській області. Там Раїса Ісааківна завідувала амбулаторією, працювала цілодобово — і медсестрою, і фельдшером, і хірургом водночас.

У 1943 р. чоловік пішов на фронт, був поранений, потрапив до шпиталю. Після звільнення Одеси Раїса Ісааківна забрала чоловіка із шпиталю, і вся сім'я поїхала додому. Після закінчення війни вона отримала направлення на посаду лікаря-хірурга до Одеської лікарні водників. У 1951 р. народився син Костянтин.

У лікарні Раїса Ісааківна пропрацювала все життя, до самої пенсії. На сьогоднішній день вона інвалід 1-ї групи, перенесла кілька інфарктів, має супутні захворювання, але при цьому залишається прекрасною, розсудливою людиною, лікарем і для себе, і для оточуючих. Її синам, Олександрові та Костянтину вже 83 та 72 роки, відповідно, і вони також є клієнтами Хеседи. Раїса Ісааківна — член єврейської общини з 1997 р. Бере участь у програмах: «Патронажне обслуговування», «Медицина», «Мокед-Локашиш», «Прокат обладнання».

Адміністрація БФ «Хесед Шаарей Ціон» вітає Раїсу Ісааківну зі 105-річчям від дня народження та бажає дорогому ювіляру до 120 років залишатися у доброму здоров'ї!

Відродження "Одеського альманаху"

В Одесі вже протягом багатьох років здійснює свою освітницьку діяльність Благодійний фонд Рити Колобової "AVE". Діяльність фонду різнобарвна і багатогарна, вона полягає в тому, що він популяризує творчість музикантів, поетів, письменників, художників, а також виступає як організатор Міжнародного соціально-культурологічного проекту "Пори року", діє як організатор багатьох художніх виставок, у тому числі — дитячого малюнку. У грудні цього року цей Фонд зробив значний внесок у літературне життя Одеси, завдяки якому відбулося відродження "Одеського

альманаху". Слід підкреслити, що вельми примітним явищем в історії розвитку культурного життя Одеси тридцятих років XIX століття було видання перших літературних альманахів, де публікувалися твори М. М. Язикова, А. А. Шишкова, Ф. М. Глінки, Є. П. Гребінки та інших відомих письменників.

Перший альманах під такою назвою був виданий в Одесі у 1831 році, коли нашому чорноморському місту виповнилося лише 37 років.

І ось, через 92 роки, в Одесі з'явився новий випуск альманаху, але його авторський склад, зрозуміло, повністю

змінився. Серед авторів — голова Одеської регіональної організації Національної Спілки журналістів України, організатор проекту "Українська мова — мова єднання" Юрій Работін, Віце-президент Спілки художників-мариністів міста Одеси, майстер офортів та живопису Віктор Потеряйко, член Міжнародної академії літератури та мистецтва Вікторія Колтунова, письменник-краєзнавець, поет і журналіст В'ячеслав Слісарчук, поет і художник Рита Колобова, поет і прозаїк Віра Зубарева, журналіст і письменник Сергій Брайко, член Національної Спілки письменників України Олег Дрямін та інші. Серед

авторів альманаху представники Літературної студії Благодійної Фундції "Хесед Шаарей Ціон".

Свого часу ідею видання творів учасників студії підтримав Генеральний директор Хеседи Анатолій Кесельман. За 27 років діяльності студії були опубліковані Перша та Друга антології поетичної студії "Одкровення". Серед 35 авторів альманаху шестеро з "Одкровення". Це Євген Ушан, Семен Вайнблат, Алла Вайнгауз, Інна Вайнблат, Ігор Глаголевський, Людмила Бурдейна. Побажаємо новому виданню щасливого і довгого плавання у великому океані Літературної Одеси.

ПРИТЧИ ПРИТЧИ ПРИТЧИ ПРИТЧИ

ЖИТТЄВІ ТРУДНОЩІ

Приходить до батька молода дівчина і каже:

« Батько, я втомилася, у мене таке важке життя, такі труднощі і проблеми, я весь час пливу проти течії, у мене немає більше сил ... Що мені робити?»

Батько замість відповіді поставив на вогонь три однакові каструлі з водою, в одну кинув моркву, в іншу поклав яйце, а в третю насипав каву. Через деякий час він вийняв з води моркву та яйце, а з третьої каструлі налив у чашку кави.

— Що змінилося? — Запитав він свою дочку.

— Яйце і морква зварилися, а кава розчинилася у воді, — відповіла вона.

— Ні, дочко моя, це лише поверховий погляд на речі. Подивися — тверда морква, побувавши в окропі, стала м'якою та податливою. Крихке і рідке яйце стало твердим. Зовні вони залишилися колишніми, вони лише змінили свою структуру під впливом окропу.

Так і люди — сильні зовні можуть розклетися і проявити слабкість там, де тендітні і ніжні люди тверднуть і міцніють.

— А кава? — Запитала дочка.

— О! Це — найцікавіше! Кава повністю розчинилася в новому ворожому середовищі і змінила її — перетворила окріп на ароматний

напій. Є особливі люди, які змінюють життєві обставини і перетворюють їх на щось нове і прекрасне, отримуючи користь і знання із ситуації.

ПРОСТЕ ЖИТТЯ

Службовець, виходячи з канцелярії, глянув на палац імператора з його блискучими куполами і подумав «Як шкода, що я не народився в королівській сім'ї, життя могло бути простим...». І пішов у напрямку до центру міста, звідки чулись ритмічний стукіт молотка та гучні крики.

Це робітники споруджували нову будівлю прямо на майдані. Один із них, побачив службовця з його папірцями і подумав: «Чому я

не пішов вчитися, як мені велів батько, я міг би займатися легкою роботою і міг би переписувати тексти весь день, і життя було б таким простим...»

А імператор у цей час підійшов до вікна у своєму палаці і глянув на площу. Він побачив робітників, службовців, продавців, покупців, дітей, дорослих і подумав про те, як, напевно, добре бути цілий день на свіжому повітрі, займатися фізичною працею, або працювати на когось, або бути вуличним бродягою і зовсім не думати про політику та інші складні питання.

— Яке, напевно, просте життя цих простих людей, — промовив він трохи чутно.

ШАНОВНІ КЛІЄНТИ!

Повідомляємо, що оплата поштових витрат з доставки газети "Добра справа" у 2025 році буде проводитись за рахунок передплатників.

Газету "Добра справа" можна буде читати і на сайті БФ "Хесед Шаарей Ціон" за електронною адресою: dobrasprava.ddns.net

КОНФЕРЕНЦІЯ У ТРУСКАВЕЦІ

Півтора століття тому в передгір'ях румунських Карпат народився справжній шедевр «Єврей з гусем» — найвідоміша єврейська картина не єврейського художника Миколи Григореску (персонаж, зображений на картині, клопочеться про надання йому політичних прав, яких румунські євреї були позбавлені до війни, але оскільки чиновники привчили людей давати хабарі при зверненні до них, герой картини, подаючи своє прохання, прихопив з собою для вірності гусака).

Прихопили з собою вже справжнього «єврея-Паніковського з гусем» і члени одеської делегації, які відвідали наприкінці листопада волонтерську конференцію у м.Трускавець (для вірності зауважимо, що в центрі сучасного герба цього бальнеологічного міста-курорту в передгір'ях українських Карпат зображений знову ж таки білий гусак "з піднятими крилами і гілочкою в дзьобі, яка визначається як символ здоров'я, добробуту, пильності").

Це вдале рішення привезти з собою на міжнародний захід одеський єврейський колорит прийшло керівникам делегації від БФ "Хесед Шаарей Ціон" А.Кесельману та І.Верведа (із майже 100 одеських делегатів— 28 було від Хеседа; серед них танцюристи ансамблю "Фрейлехс" (керівник Л.Філіппова), де найстаршому з танцюристів 86 років), талановита родина танцюристів-

бальників Бевзюк, чудовий майстер художнього слова С.Лукіна, прекрасна художниця О.Марченко, музиканти М.Крісань та Г.Слободяник. Керівник волонтерів А.Кемель для такого відповідального відрядження відібрав зі свого "легіону" найактивніших, багато з яких були удостоєні Почесної грамоти на щорічному Балі волонтерів 3 грудня).

Поїздка носила не тільки розважальний, але й пізнавальний характер. Посудіть самі: 600 волонтерів з усіх міст України, а також

майстер-класи. Одеса може пишатися тим, що одна з найглибших і новаторських лекцій "Заполучення людей похилого віку до волонтерської діяльності" була прочитана І.Верведа. Це був чудовий виразний відеоряд (своєрідний фотозвіт) роботи Хеседа в даному новаторському напрямку: живі та виразні портрети наших «золотих» за віком, і не тільки, пенсіонерів-волонтерів супроводжувались змістовною ексклюзивною інформацією, поданою настільки доступно і "легко", що сприймалася вона, як єдиний потік натхнення.

з Молдови та Німеччини мали можливість "підвищити свою кваліфікацію", відвідавши 15 зі 121 найцікавішої лекції (лектори, в тому числі з Ізраїлю та США), а також різноманітні мистецькі та спортивні

Гарячі оплески слухачів підтвердили високий рівень таланту лектора.

Одним із найяскравіших заходів (не рахуючи гала-концертів силами обдарованих представників делегацій на

початку та у фіналі конференції) був Ярмарок проектів, де Одеса також найбільш яскраво відзначилася, представивши на суд колег наш перспективний спорт-проект "Маккабада" та запросивши всіх присутніх голів громад спробувати повторити у своїх містах наше "будь-якому вікові покірне" спортивне шоу. Неможливо було пройти повз колорит "одеського дворика", створений командою наших волонтерів "у смугастих — ні, не купальниках — тільняшках", з його літературними та музичними "перлами", з його гротескними улюбленими персонажами (Сонька Золота ручка—Н.Решетниченко, Яшка-музикант—М. Крісань, Начальник артілі—А.Кемель, Капітан далекого плавання—С.Барановський, Пірат—О.Турновський, Бравий Козак—В.Федоров, а також вищезгаданий Паніковський—В.Михайленко). Відзначилася Одеса (гравці Т.Жукова та Г.Слободяник) також у командній грі "Що? Де? Коли?" (ведучий—Г.Колодач, м.Київ)—принісши у якості трофея Диплом 3 ступеня та яскраві медалі із зображенням—ні, не гусака—Мудрої сови.

Слід підкреслити, що в пам'яті залишилася особлива, така, що викликає резонанс серед присутніх, енергетика колективного Шаббата. Цей «світлий вогонь», що наповнив їхню душу, всі щасливчики—учасники конференції—забрали із собою, за це—щира подяка міжнародній організації "Волонтер Ком'юніті" та спонсорам цього благодійного, спрямованого на зміцнення загальнолюдських волонтерських цінностей масштабного заходу.

Ганна Сорока

ГРИГОРІЙ ЗІНОВ'ЄВ: КЛАН «СІРОЇ ШАПКИ» ПЛАНОВО ЗАДУМАНЕ

Що не кажіть, а бути родичем або навіть тезкою одного з вождів більшовицької революції в час масового терору було ризиковано й небезпечно. Звісно, коли вождь перебуває в ореолі слави, а ти маєш таке саме, як у нього, прізвище, воно стає твоїм оберегом, та коли вождь оголошується «ворогом народу»—врятуватися майже неможливо.

В Державному архіві Кіровоградської області зберігаються унікальні матеріали про «діяльність» Єлисаветградського концентраційного табору (1921-1922), створеного після того, як у Єлисаветграді «остаточно» перемогла радянська влада. Розміщувався він за офіційною адресою: «Улиця Карла Маркса, возле моста».

Серед наказів коменданта табору варті уваги два. Перший: «...Прибывших из комтруддеса (комісії по боротьбі з трудовим дезертирством) граждан Поповского Герша, Радомысельского Давида... внести в списки административно-осужденных и поставить на довольствие». Та вже наступного дня—другий: «Освободить административно-осужденного Радомысельского Давида». Цілком очевидно, що принаймні від двотижневого покарання примусовою працею у концтаборі Давида врятувало прізвище. Адже де, як не в рідному місті, знали справжнє прізвище весільного голови Петроградської Ради й голови Виконкому Комінтерну Григорія Овсійовича Зінов'єва: Гершен Аронівич Радомисльський (Апфельбаум) (1883-1936).

Що сталося з родичем чи тезкою Зінов'єва після того, як самого Зінов'єва розстріляли, здогадатися не важко.

Донедавна ми не мали жодних вірогідних відомостей про походження й родину найближчої до Леніна людини, про те,

як склалася доля родичів Зінов'єва, у доступних джерелах про елисаветградський період життя Григорія Овсійовича говориться дуже скупо. Зокрема, в Енциклопедичному словникові «Деятели СССР и революционного движения России» повідомляється: «Родился в сентябре 1883 года в Елисаветграде в малоимущей мелкобуржуазной семье (отец был владельцем небольшой молочной фермы)», с 14-15 лет стал жить своим трудом и своим небольшим заработком помогать родным. Сначала давал уроки, а потом служил конторщиком в двух крупных торговых предприятиях (образование получил домашнее)... в конце 90-х гг. принимает участие в первых кружках самообразования... в 1901 году подвергается первым преследованиям и в 1902 уезжает за границу...».

З інформації, що міститься в «Красных вехах»,—збірці, виданій в 1925 році в Зінов'євську), дізнаємося, що Григорій Овсійович Радомисльський (Зінов'єв) був активним діячем елисаветградської організації соціал-демократів, що в місцевих партійних колах його називали «Сірою Шапкою» (це його перша партійна кличка), що разом із Матвієм Фішем і Самуїлом Любимичем він організував у Єлисаветграді «Соціалістичний університет» в оптово-роздрібному магазині Ізраїля Шполянського. От, здається, і все. Щодо прізвища, можливо, що первісним було все ж Апфельбаум.

Радомисльськими (Радомишельськими) Апфельбауми стали за царювання імператора Олександра І, який наказав євреям носити прізвища або за місцем проживання (Бродські, Златопольські, Вінницькі, Уманські і т. п.), або за родом занять (Резнік, Сойфер і т. п.). Очевидно, що Радомишельські прибули на Єлисаветградщину із містечка Радомишль, що на Житомирщині.

Багато цікавих подробиць про Зінов'єва та його рідню містить книга історика Сергія Білоконя «Масовий терор як засіб державного управління СРСР (1917-1941)».

Так-от, Сергієві Білоконю вдалося ознайомитися в архівах КДБ зі справою сестри Зінов'єва Софії Аронівни, яка містить багато фактів про рідню.

Батько Григорія Овсійовича Арон Маркович Радомисльський (1859-1938) народився в Новомиргороді, матір звали Розалією Мойсеївною. У 1920 році Зінов'єв забрав батьків до себе в Петроград. Наприкінці 1936 року їх спочатку вислали до Уфи, де невдовзі арештували, а згодом і розстріляли.

Мав Зінов'єв трьох братів: Михайла, Олександра, Абрама і п'ятьох сестер: Фаню, Лію, Діну, Ганну і Софію.

Зінов'єв був одружений тричі. Перша дружина Злата Ліліна (1882-1929) померла до початку великого терору. Натомість друга—Сара Равич (1879-1957) та третя—Євгенія Ласман (1894-1985), хоча й не

були розстріляні, обидві майже по два десятки років поневірялися у в'язницях і на засланнях. Єдиний син Зінов'єва Стефан Радомисльський (1908-1937), улюбленець Леніна, був розстріляний.

Всі, хто пише про Зінов'єва, наголошують, що при ньому «завжди був клан своїх людей», який передусім утворювали його родичі.

У 1927 році геніальний кінорежисер Сергій Ейзенштейн зняв історико-революційний фільм «Октябрь», присвячений 10-й річниці Жовтневої революції. На головні ролі підбирали не професійних акторів, а людей, що мали зовнішню схожість з головними героями цієї німії кінострічки, визнаної шедевром світового кінематографа. Але якщо Леніна грав робітник Василь Нікандров, Керенського—студент Микола Попов, Троцького—зубний технік, то роль Зінов'єва дісталася його... рідному брату (в титрах зазначений як Апфельбаум). У США фільм «Октябрь» демонструвався під назвою «Десять днів, що потрясли світ».

Зінов'єв свого часу щодо репресій висловлювався так: «Букви ГПУ не менше страшні для наших врагов, чем букви ВЧК. Это самые популярные буквы в международном алфавите». Коли його розстріляли, цей вислів згадав і влучно прокоментував емігрант Павло Берлін: «Однако судьба самого Зиновьева показала, что это не совсем так, что за сменой грозных инициалов скрыта и известная эволюция—при ВЧК расстреливал он, при ГПУ—расстреляли его».

За матеріалами краєзнавця та історика Володимира Боська.

Ірина Мармер

УВАГА! Діє «Гаряча лінія» ТЕЛЕФОНИ “ГАРЯЧОЇ ЛІНІЇ”

Шановні клієнти Благодійної Фондації «Хесед Шаарей Ціон»!

У такий непростий час ми розширили роботу «Гарячої лінії» (Call Center), яка працює з 3 квітня 2020 р. Вона створена для тих, хто самотній.

Якщо ви зіткнулися з проблемами, які виникли під час карантину, і поряд немає нікого, хто міг би вам допомогти, звертайтеся до співробітників та волонтерів Хеседи, які обслуговують «Гарячу лінію».

Вони намагатимуться надати вам допомогу.

Ви можете звертатися з будь-яких гострих питань за номерами телефонів, які наведені поруч, з 10.00 до 15.00 у робочі дні:

З мобільного:

0948634720
0948634710
0948634740
0948634770
0948634780
0948634810
0948634760
0948634790

З міського:

7934720
7934710
7934740
7934770
7934780
7934810
7934760
7934790

Не винятком є телефонний зв'язок з вашим куратором, але просимо поставитися з розумінням до переважності співробітників БФ «Хесед Шаарей Ціон».

Ми завжди раді допомогти вам!
Бережіть себе!
Будьте здорові!
З повагою,

Діана Боровик

Н О В И Н И З І З Р А Ї Л Ю

Мультимільярдер Ілон Маск заявив, що хоче відбудувати заново сектор Газа після війни.

Деякі ізраїльські арабки, визволення яких вимагає ХАМАС, відмовляються виходити із в'язниці.

1 грудня Армія оборони Ізраїлю відновила бойові дії на всій території Гази у відповідь на порушення угоди з ХАМАС про припинення вогню та звільнення всіх дітей та жінок зі списку, затвердженого сторонами.

Знищується військова інфраструктура, виявлені засідки та бойові позиції терористів. Задіяні всі засоби – авіація, танки, артилерія та флот.

Вирішено створити буферну зону на палестинській стороні кордону Сектору Газа, щоб запобігти проникненню в Ізраїль бойовиків ХАМАС.

На 24 грудня з початку війни загинуло 485 ізраїльських військових.

Ізраїль зібрав систему потужних насосів, які він може використовувати для затоплення великої мережі тунелів ХАМАС під сектором Газа морською водою. Однак у тунелях можуть зберігатися токсичні речовини і вони можуть просочитися з водою назовні. На це потрібно кілька тижнів. Але стратегічне рішення про такий крок ще не ухвалено.

ЦАХАЛ за допомогою передових технічних засобів виявив у Газі гігантський

тунель завдовжки 4 км (можливо, він ще більший). Ним може проїхати автомобіль. Він розгалужується у кількох напрямках. У нього проведено електрику, телефонний зв'язок, та каналізацію, є броньовані двері, що дозволяють герметизувати окремі частини.

З початку війни із сектора Гази було запущено понад 12000 ракет (до 15% з них падали на території Гази). Сотні ракет були випущені «Хізбаллою» з Лівану (близько 20% падали на ліванській території).

10 грудня було завершено евакуацію громадян іноземних держав із сектору Газа, вивезено 315 осіб.

Сотні тисяч ізраїльтян на півдні та на півночі були змушені залишити свої будинки після початку війни.

За два з половиною місяці війни у секторі Гази ліквідовано майже 8000 бойовиків терористичних угруповань.

У відповідь на обстріл ізраїльської території ЦАХАЛ продовжує завдавати ударів по об'єктах «Хізбали» в південному Лівані.

ЦАХАЛ контролює вже понад половину території сектору Газа. Активно руйнуються мережі підземних тунелів, які використовує ХАМАС.

ПОРАДИ ГОСПОДАРЦІ Незвичні способи зберігання продуктів

На перший погляд вони здаються абсурдними, але перевірені та реально працюють.

Металева ложка, покладена в целофановий пакет із огірками в холодильнику, продовжить їхню свіжість до двох тижнів.

Закриті банки зі сметаною та сиром краще зберігати в холодильнику в перевернутому вигляді. Так частково створюється ефект вакууму, що запобігає розмноженню бактерій.

Щоб запобігти появі комах у борошні, в нього потрібно покласти шматочок фольги.

Щоб хліб не зацвів, покладіть в целофановий пакет стебло селери.

Якщо ви розрізали яблуко, але не змогли його з'їсти, можна стиснути шматочки, наче яблуко ціле, і натягнути

на них для скріплення аптечну гумку. Це ускладнить доступ повітря до місць розрізу і захистить їх від потемніння.

Щоб зелень залишалася свіжою і не жовтіла, загорніть її в вологий паперовий рушник і покладіть у целофановий пакет, видавивши з нього зайве повітря.

Щоб авокадо швидше дозріло, його потрібно помістити в одну ємність з бананом. Він активно виділяє етилен, за допомогою якого авокадо швидше стає стиглим.

Сухофрукти бажано зберігати у скляній банці з герметичною кришкою в прохолодному місці. Так вони довше залишаться м'якими.

Якщо листя салату загорнути у фольгу, вони будуть залишатися хрусткими до 4 тижнів.

Щоб обрізаний лимон залишався свіжим, вмочіть місця розрізу в сіль і покладіть в холодильник.

СЕМІНАР ДЛЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Ні для кого не секрет, що одним із важливих напрямів роботи БФ «Хесед Шаарей Ціон» є «Патронажна служба». Майже 1000 наших клієнтів потребують щоденного догляду та допомоги.

Патронажні працівники є дуже важливою складовою благодійної роботи Хеседи, тому що саме вони безпосередньо турбуються про наших малорухливих та лежачих клієнтів.

Природно, щоб удосконалювати свої навички, людині необхідно регулярно закріплювати свої знання, а також вчитися чомусь новому.

Навчальні семінари – це саме той захід, який спрямований на досягнення цієї мети.

11, 12, 18 та 19 грудня 2023 року був проведений семінар з «Базового курсу патронажних працівників».

Для втілення в життя цього заходу перед соціальними працівниками гостинно відчинив двері готель «Олександрівський», де у затишній обстановці одного з конференц-залів вони підвищували рівень своїх знань і майстерності.

Дві групи соціальних працівників, по 20 осіб кожна, взяли участь у семінарі під керівництвом фельдшера вищої категорії, спеціаліста із соціальної роботи Наталії Могилевської.

Курс семінару включав 2 дні лекцій та практичних занять тривалістю по 8 годин.

Учасники семінару дізналися, як правильно здійснювати догляд за немобільними людьми, які страждають на цукровий діабет, як правильно проводити гігієнічні процедури та методи, що запобігають появі пролежнів.

Проводився інструктаж роботи з реабілітаційним обладнанням, деякі правила захисту від травматизму власної опорно-рухової системи під час роботи з клієнтом.

Очікуваним результатом цього семінару є вироблення навичок та умінь щодо вирішення актуальних питань у сфері патронажного обслуговування та підвищення професіоналізму соціальних працівників.

Сподіваємось, що такі заходи будуть взяті за основу для підвищення кваліфікації патронажних працівників та покращення рівня життя наших клієнтів.

Семен Вайнблат

Марк Штейнберг

“ЄВРЕЙСЬКИЙ ЦИТ СРСР”

Продовження. Початок у № 177

“КАВАЛЕРГАРДА ВІК НЕДОВГІЙ...”

На початку 1936 р. Йосипа викликали до Одеси, поговорили в штабі округу й оголосили, що на нього чекає річне відрядження до Китаю. Завдання секретне, для всіх, мовляв, просто — відбуває на Далекий Схід. Що ж, не звикати. Здав справи заступнику, попрощався з полком, попрощався з конем. Навіть дружини не сказав, куди і навіщо їде, вона проводила його на вокзал і залишилася. Чекати — звична справа для дружини військового, єврейки — тим більше.

Він повернувся через півтора роки влітку 1937-го з орденом Бойового Червоного Прапора — велика нагорода за тих часів. Прийняв полк і приступив до командування. Тим часом, Червону Армію вже наздогнала хвиля репресій. Сталін, руками свого безвідмовного ката Миколи Єжова, провів “очищення” країни й армії від потенційно небезпечних, невгодних, а здебільшого — ні в чому не винних її громадян і воїнів.

У 20-ту річницю Червоної Армії було засновано срібну медаль “XX років РККА”, якою до 23 лютого 1938 року нагороджували вищих і старших командирів, які прослужили два десятиліття. Отримав її і полковник Йосип Гороход. А рівно через місяць, 23 березня, за ним прийшли. Разом з Йосипом заарештували начальника штабу, комісара і майже всіх старших командирів полку. Через багато років з’ясувалося, що всі вони були звинувачені в причетності до “змови комкора Криворучка”.

Сфабрикована слідчими, ця змова, нібито, полягала в тому, що “співучасники”, колишні товариші по службі комкора, за його сигналом повинні були збунтуватися, йти до Бессарабії і там здатися румунській владі.

Самого Миколу Криворучка, на той час першого заступника командувача військами Білоруського військового округу, вже було заарештовано. За даними книжки О.Сувенірова “Трагедія РККА”, Криворучко, який вирізнявся неймовірною фізичною силою, на першому ж допиті “...схопив слідчого і задушив, а потім, діючи його тілом як кийком, відбивався від охоронців, що кинулися на нього, поки не був застрелений ними”.

Немає, однак, жодних відомостей про те, як поводився на допитах полковник Гороход, який і зростом, і силою перевершував свого начальника і друга. Але, судячи з того, що не був розстріляний, очевидно, незважаючи на тортури, він не підписав звинувачень. Бо повернувся додому на початку 1940 року, коли стали випускати деяких старших командирів і генералів. Він був виснажений до межі, зберіг від колишньої статі хіба що зріст свій лейбгвардійський. Утираспольському НКВС йому назвали адресу комірчини, де тулилася сім’я, яку не репресували, а тільки вигнали з квартири комполка. Йому навіть повернули його обмундирування, мабуть, серед місцевих чекістів не знайшлося нікого, кому воно було б упору.

Протягом двох тижнів Йосип приходив до тям. У полку негайно дізналися про повернення командира, звільнили квартиру, перевезли деякі збережені Фанею речі, і опівдні стала приїжджати фура з їжею з полкової кухні. Але, все ж таки, коли Йосип, вирішивши їхати в полк, надів форму, то вона повисла на ньому як на вішалці. Та й на коня він піднявся на силу. Мабуть, дісталось йому у в’язницях повною мірою.

А в полку Йосип не застав жодного зі своїх старших командирів. Вони згинули в ГУЛАГу. Їхні посади обіймали комески, здебільшого лейтенанти. Крім цього, не було в полку колишнього порядку, підтягнутості. Не дивно, арешти підкосили все, що трималося на досвіді старших командирів, на їхній

“КАВАЛЕРГАРДА ВІК НЕДОВГІЙ...” ХТО ЗГУБИВ ПОЛКОВОДЦЯ

вимогливості, ініціативі, вироблених десятиліттями військової служби. І полковник, із властивою йому спокійною наполегливістю, взявся за відновлення боєздатності своїх кавалеристів. Польові виїздки, полігонні заняття, тривоги і навчання йшли суцільною низкою. І до літа 1940 року боєготовність полку було відновлено.

А тут нагодилося 28 червня, день, коли піднятий по тривозі полк рушив мостом через Дністер у Бессарабію. Ескадрони на рясях пройшли молдавськими путівцями, вуличками міста Бельці та зупинилися на його околиці в казармах римської гусарської бригади, яка напередодні пішла в Бухарест. Незабаром приїхали і сім’ї командирів, їх поселили в особняках місцевих багатіїв, які втекли з румунами і тих, кого чекісти погнали до Сибіру. До європейського обласнування дружини, діти, та й самі командири були, мало сказати — незвичні, а взагалі ніколи й не думали, що таке існує. Більшість із них і не чули про холодильники та газові плити, не бачили ванн, не користувалися унітазами та біде.

Утім, звикли, адже хороше сприймається швидко. Однак життя в панських апартаментах було їм відпущено менше року. У ніч на 22 червня полк, піднятий по тривозі, пішов у район зосередження. Але, не встигли бійці спшитися і віддати коней коноводом, як над ними з’явилися літаки з хрестами на крилах. Стали рватися бомби, захлеснули кулеметні черги. Приголомшені бійці, не навчені опору такого роду повітряній атаці, в паніці розбігалися, а німці розстрілювали їх на вибір. До світанку полк втратив значну частину особового складу і коней.

Полковник, однак, зумів організувати евакуацію всіх командирських сімей, забезпечивши їх грошовими атестатами і надавши майже весь автотранспорт полку. Потім з’ясувалося, що вчинив він вельми завбачливо, тому що Бельці незабаром були зайняті німцями. Він таким чином врятував багатьох дружин і дітей командирів.

Але полк, після першого нальоту німецької авіації, змушений був перейти до оборони і з кавалерійської перетворився на піхотну частину. І за прямих призначенням не був використаний жодного разу: які вже тут кавалерійські атаки лавою проти моточастини противника!

А сім’ї його командирів уже ніколи нічого не дізналися про справжні долі своїх чоловіків. І славний кавалерійський полк, мабуть, теж пішов у небуття, як зникли з полів битв набагато більші частини і з’єднання.

Сім’я полковника, яка втратила під час тривалої евакуації майже всі речі, опинилася врешті-решт на Уралі, де й бідувала всю війну. У 1945 старшого сина призвали в армію, у військове училище, а Фаня з молодшим осіла в Кишиневі, де їй виділили крихітну комірчину. Працювала вона на пошті, Марк став офіцером, молодший син — інженером і обидва, як могли, підтримували матір, яка так і не вийшла заміж, хоча пропозиції вистачало.

Сонячного весняного ранку 1950 року до поштового віконця Фані підійшов літній чоловік і тихо запитав:

— Ви ж дружина полковника Йосипа Горохода? — Почувши ствердну відповідь, сказав: — А я був його начальником штабу, може, згадаєте — майор Микола Виноградов? Фаня вдвлялася в худе виснажене обличчя і не могла впізнати людину, яку бачила не раз. Потрудилася над ним зла доля, якщо вже до невпізнання змінилися риси обличчя. Потім сиділи вони за мізерним столом у її комірчині. Фаня і

молодший син уважно слухали розповідь колишнього начштабу про сумну долю його полку.

— Ще днів десять після початку війни ми займали оборону в західній Бессарабії, поки нас не обійшли з флангу, і тоді почали відступати. За місяць відступу втратили багатьох товаришів і майже всіх коней. А на початку серпня німці оточили армію нашого Південного фронту, замкнувши кільце в районі Умані. Залишки полку на той час перебували в лісах біля Південного Бугу. Йосип Зельманович тоді сказав, що місця ці знає, служив тут у 2-му кавкорпусі Котовського, а в Умані одружився.

Полковник оглянув ліс, де ми знайшли притулок. Позаду була річка, а за лісом — дорога на Первомайськ та Одесу. Жодного зв’язку зі своїми частинами не було і де вони — невідомо. А ось німецькі колони, на автомашинах і піші, йшли шосе безперервно.

Від полку залишилося чоловік 60, та верхових коней два десятки. Патронів майже не було. Але командир вирішив, що треба прориватися до своїх, обходячи Умань із півдня. І ми вже приготувалися до походу, коли спостерігачі з улісся повідомили: німці спішилися з машин, розгортаються ланцюгом, збираються прочісувати ліс.

І командир тоді сказав мені:

— Давай, Виноградов, забирай усі набої і з пішими бійцями пробивайся до своїх. А ми, на конях, атакуємо німців, затримаємо їх. І додав: — Хоч разок порубаємо від душі.

Ну, ми швидко зібралися, дозарядили зброю, попрощалися і пішли стежкою на схід. І ще чули таку знайому гучну команду полковника: “По конях! Шашки геть! В атаку лавою, за мною, вперед!” А потім від місцевих чули, що вирвалися з лісу кіннотники, попереду велетень на чорному коні і славно порубали ворогів. Але й самі всі загинули, коли німці схаменулися і відкрили вогонь.

Та й ми далеко не пішли. Через тиждень нас оточили і після короткого бою побили майже всіх. Я був поранений і потрапив у полон. А потім до кінця війни поневірявся в німецьких таборах. І хоч Батьківщині не зраджував, у Власова і подібних не служив, все одно отримав “десятку”. Ось нещодавно тільки випустили, сім’ї немає, і я вирішив податися в Молдову, де служив. Може, тут притулюся, — закінчив Виноградов невесело свою розповідь.

Фаня запам’ятала її і майже дослівно повторила в листі Марку, який служив у далекому південному гарнізоні. Просила: коли поїдеш у відпустку, спробуй знайти, де поховали тата. Син був неодружений тоді й восени вирушив до Умані, а звідти — в ті місяці, де батько повів своїх кіннотників в останню атаку.

Він знайшов хутірця неподалік від ліску, про який розповідав Виноградов, знайшов і людей, які ховали командира-велетня і його бійців у братській могилі за наказом німецького офіцера. Минуло понад 10 років після цього, але ніхто навіть кілочка не вбив на невеликому горбку, що насипали над трупами полеглих воїнів. Лейтенант це зробив сам і прибив дощечку з написом: “Тут поховані полковник Йосип Гороход і його бійці-кавалеристи”. Він сфотографував могилу, і кілочок, і дощечку, і привіз матері в Кишинів.

...А через 50 років Фаня Гороход померла в ізраїльському місті Хайфі, де жила з молодшим сином. І заповідала: на своїй могилі поруч із її ім’ям написати ім’я чоловіка. Так і зробив молодший син, який поставив плиту на могилі матері. Тепер Фаня назавжди разом із Йосипом... Хоча б так.

Скорочено

ХТО ЗГУБИВ ПОЛКОВОДЦЯ

У першому періоді Великої вітчизняної війни на всьому протязі фронту скільки-небудь досвідчені воєначальники налічувалися одиницями і навіть вони ще не були готові успішно командувати фронтами. Сталін непогано “прополов” радянські збройні сили перед сутичкою з Німеччиною.

Але чи був тієї страшної осені в СРСР хоч один генерал, усім досвідом своєї служби підготовлений до бою на рівних із німецькими фельдмаршалами? Так, такий був. Він мав досвід керівництва фронтами й арміями в операціях проти тих самих, по суті, супротивників і справлявся зі своїми завданнями цілком успішно і професійно.

Це був Герой Радянського Союзу генерал-полковник Григорій Михайлович Штерн. Він народився 6 серпня 1900 року в містечку Сміла в родині єврея-службовця місцевої кредитної контори. Закінчив комерційне училище, 1919 року вступив до Червоної Армії, спочатку — рядовий кавалерист, потім командир, воював під Перекопом і з басмачами в Середній Азії.

У 1926 році комдив Штерн закінчив курси вищого комскладу, за три роки Військову академію ім. Фрунзе, став комкором. Потім він служить у Наркоматі оборони. У 1936 році йому присвоюється звання командарма 2 рангу — друге за значенням у радянській військовій ієрархії того часу.

Влітку того ж року в Іспанії почалася громадянська війна. У зв’язку з тим, що на бік Франка перейшов майже весь іспанський генералітет, Москва послала до Мадрида групу найкращих своїх командирів на чолі з командармом 2 рангу Григорієм Штерном. Діючи під псевдонімом “генерал Григорович”, він протягом 1937-1938 років був головним військовим радником командування республіканської армії. Одночасно Штерн керував діями міжнародних бригад і радянських “добровольців”.

По суті, протягом двох років командарм Штерн особисто керував ходом бойових операцій республіканської армії. І в ці роки франкісти та їхні союзники зазнали низки серйозних поразок, їхні частини були розбиті під Гвадалахарою і при Уесці. Про бойові заслуги Штерна свідчить, наприклад, те, що всього лише за 4 місяці 1937 року його нагородили орденами Леніна і Червоного Прапора.

У травні 1938 року Штерн відкликали до Союзу і призначили начальником штабу Далекосхідного фронту. На цій посаді він керував розгромом японських військ біля озера Хасан. У 1939 році Штерн приймає командування військами Далекосхідного фронту. У травні того ж року 6-та японська армія перетнула кордон Монгольської Народної Республіки (МНР) біля річки Халхін-Гол. До району конфлікту було висунуто 1-шу армійську групу, командування якою прийняв комкор Георгій Жуков, авіаційне угруповання на чолі з комкором Яковом Смушкевичем і армію МНР під командуванням маршала Чойболсана.

Для загального керівництва бойовими діями було створено Управління Забайкальського фронту, куди увійшли радянські та монгольські з’єднання. Командувачем Забайкальського фронту було призначено командарма 2 рангу Григорія Штерна.

Далі буде

ГОРЯТЬ ВОГНІ ХАНУКИ...

Ханука... Одне з найдивовижніших свят! Встановлене на честь дива, воно щороку приходить до нас, як диво. Одного разу на вулицях і в будинках з'являється ханука... Це означає, що з кожним днем буде більше світла, — такого необхідного в ці довгі темні грудневі вечори. Світла — в прямому і в переносному значенні.

«Щодня ми запалюємо на одну свічку більше. Що ж це означає, який символ у цій дії? Символ дуже високий, який кожен з нас має взяти до уваги. Це означає, що сьогодні ми зробимо трохи більше добра, ніж учора, а завтра більше, ніж сьогодні. Добра, яке може бути маленьким, а може бути величезним. Але навіть найменше добро допоможе людям. Воно творить дива, і дуже важливо, щоб кожен з нас ніколи не забував про це», — так звернулася до глядачів ведуча ханукального концерту Ганна Розен — заслужений працівник культури України.

На сцену СКЦ «Бейт Гранд» виходили творчі колективи Хеседа. У виконанні хору «Файерлех» (хормейстер — лауреат міжнародних конкурсів Ганна Слободяник) прозвучали духовний гімн на честь хануки та нігун...

Хіба може бути ханукальний концерт без «Севівону»? Цю популярну пісню виконали учасники творчого колективу СКЦ «Бейт Гранд» (керівник — відмінник освіти України Біана Занчуківська) — юні вокалісти Марія Думська, Станіслав Войтюшенко та Роман Чабан у супроводі танцювального ансамблю «Фрейлехс» (керівник — Людмила Філіппова), який згодом вийшов на сцену ще раз із гарним танцем зі свічками...

Далі — Інна Вайнблат-Шафір та Семен Вайнблат... Цей творчий, музично-поетичний дует — незмінний учасник концертів, що проводяться Культурним центром Хеседа. Інна Вайнблат-Шафір представила справжню міні-виставу — прочитала розповідь Семена Вайнבלата «Ханукальні традиції», а також виконала ханукальні пісні, органічно вплетені в сюжет оповідання.

З танцювальним ансамблем Центру дитячої та юнацької творчості Київського

району (хореограф — Галина Дігузова) Культурний центр Хеседа вже співпрацював і раніше. Зокрема, він брав участь у святі національно-культурних товариств нашого міста, організованому з ініціативи директора Хеседа Анатолія Кесельмана. Ансамбль виступив із танцювальною композицією «Ах, Одеса, перлина біля моря». Багатонаціональний колорит нашої «перлини» було представлено українським, єврейським, грецьким, болгарським, молдавським танцями.

Цитую Ганну Львівну Розен: «Який ханукальний концерт без скрипки?». І дійсно. Зі скрипкою двічі виходив на сцену соліст Одеської філармонії, лауреат міжнародних конкурсів Максим Крісань. Спершу була виконана «Гроза» — одна з частин концерту «Літо», що входить до циклу «Пори року» Антоніо Вівальді у дуже сучасному динамічному аранжуванні. А потім пролунала «Хава нагіла»...

У програмах святкових концертів Культурного центру Хеседа завжди є місце дебютам та прем'єрам. Так було й цього разу. На сцені — Єлизавета Волощук, кандидат у майстри спорту з художньої гімнастики. Можливо, це моє особисте враження, але гімнастичні вправи зі стрічкою та м'ячем під яскраву музику були дуже схожі на чудовий танець...

Ще одна дебютантка — представниця вірменської громади Одеси Сюзанна Добровольська — шістнадцятирічна співачка із музичної родини. Її мама Гаяне Арутюнян

— співачка, лауреат міжнародних конкурсів, викладач Музичної академії та Педагогічного університету, тато — соліст Одеського Національного театру опери та балету, заслужений артист України Василь Добровольський. Виконана Сюзанною вірменською мовою пісня «Будинок мій рідний» буквально вразила глядачів.

Як солістка дебютувала учасниця хорового колективу «Файерлех» Валерія Ярмоменко. Вона виконала дві пісні на ідиш. Перша, «Майн Одеса» — своєрідна замальовка з дореволюційного життя нашого міста. Друга пісня добре відома під назвою «Крутиться, вертиться шар голубой». А в оригіналі на ідиш це історія про те, як людина через роки шукає в рідному місті будинок коханої дівчини, але не може знайти...

Інна Фавінська багато років виступала на сцені Одеського Національного театру опери та балету. Перша пісня у її виконанні

— «Шум у лісі» (слова і музика належать знаменитому праведнику реб Ар'є Лейбу). Ганна Розен розповіла про головну ідею цієї пісні: «Діти пішли в ліс, а батько чекає на них, нудьгує і кличе додому. Але це — алегорія, мова йде про більш високе! Це Всевишній звертається до своїх дітей, які мешкають у різних країнах, і просить їх згуртуватися, сподіваючись, що єврейський народ буде єдиним».

Друга пісня, «Алілуйя», що посіла перше місце на конкурсі Євробачення у 1979 році, пролунала на івриті: «Хваліть Господа, радійте...».

Для свого виступу актриса театральної студії «Одеські дворики» Марина Конькова обрала танець у стилі фламенко. Разом із нею на сцені були Віктор Коневських та Віктор Федоров. Мистецтву фламенко Марина Конькова навчалася онлайн у відомого іспанського майстра Ісаака де Худеа, який нещодавно побував в Україні — в Умані. Справа в тому, що про своє єврейське коріння він дізнався від матері, вже важко хворої, всього кілька років тому. Раніше в Іспанії було небезпечно говорити про це. А в Умань Ісаак де Худеа приїхав на могилу великого релігійного філософа рабина Нахмана з Брацлава, якого глибоко шанують євреї всього світу.

Ганна Розен розповіла, що «Ісаак де Худеа настільки «прикипів» до цієї дивовижної особистості, що пройшов гіюр і прийняв юдаїзм. Журналістка, яка з ним спілкувалася, спитала, чи не страшно було в такий час перебувати в Умані. А вже це було після ракетної атаки на місто... І як мудро Ісаак де Худеа підкреслив: «Я маю віру в Бога і довіру, тому мені не страшно». А на запитання, чи не суперечить його вірі таке світське заняття, як фламенко, відповів: «Музика та танець — це завжди розмова з Всевишнім».

Ще один номер студії «Одеські дворики» був сприйнятий із задоволенням — український танець «Черевички» у виконанні Наталії Дондової, Наталії Татомир, Тетяни Чегодар, Людмили Туржанської та Віктора Федорова.

Два вокальні твори виконали Михайло Крупник та Ірина Олександрівська — режисер та музичний керівник студії «Одеські дворики». Вона переклала їх російською з іврита. Пролунали ханукальна пісня «Нерлі» і на завершення концерту — пісня з репертуару Хуліо Іглесіаса «За вікном метелиця гуляє».

За дві години глядачі зіткнулися з традиціями та чарівністю Хануки... Їх щедрі оплески свідчили про те, що концерт вдался. А після його закінчення, слідує ще однієї ханукальної традиції, всі запрошені отримали як «шалахмонес» — пончики.

Ірина Голяєва

«ЗІРКА» ЕПОХИ КОНФЕРАНСУ

До 115-річчя від дня народження

Деякі повоєнні десятиліття знаменитий одеський конферансє Аркадій Астахов уособлював одеську естраду. Він не мав офіційних звань, але я не раз був свідком, як знамениті гастролери, побачивши його, радісно кидалися назустріч. Кумири забуваються швидко — з відходом свого покоління, тож сьогодні варто нагадати про цього чудового майстра, тим більше що видався привід.

Дати життя Аркадія Астахова дивовижно збіглися з історичним періодом існування його артистичного жанру. Він народився у листопаді 1908-го; а саме того року в Російській імперії конферанс виник як окремий жанр. Помер же А.Астахов, коли артистів цього жанру (у класичному розумінні — артист, який оголошує концертні номери та виступає у проміжках між ними) залишалось буквально одиниці.

Майбутній майстер естради народився у селі Єфінгар (нині Плющівка), де знаходилася одна з перших єврейських землеробських колоній Півдня України. Досі тут збереглася будівля школи, де навчався маленький Абрам Цалевич Шмулевич.

Револуція, громадянська війна та неврожай 1921-22 рр. остаточно зруйнували колонію та її господарство. Сім'я Шмулевичів перебралася до Миколаєва, де Абрам навчався у трудовій школі №7. Там

він створив драмгурток і сам же ним керував. Але у важкі часи 1920-х професію доводилося вибирати більш надійну, тому хлопець закінчив курси трактористів-корманчів і кілька місяців працював у Криму на станції Сарабуз (нині — Гвардійське). Потім завербувався на Донбас, рік працював у шахті, а наприкінці 1930 р. був призваний на службу до армії. Тут і знадобилося захоплення сценою. Два роки рядовий Абрам Шмулевич прослужив у Тбіліському ДВК. Повернувшись до Миколаєва у листопаді 1932 р., він відразу вступив до Театру Червоної Армії імені Х-річчя Сивашських боїв. Тоді ж він і взяв артистичний псевдонім, під яким і увійшов до історії естради — Аркадій Савелійович Астахов.

Провідною актрисою миколаївського театру була Лідія Атманакі — блискуча виконавиця естрадних фейлетонів. Її швидко помітили та незабаром запросили до Одеської держестради, куди переїхала й основна частина трупі.

Ось так, у липні 1934 р. Астахов став одеситом. У програмах естрадної бригади він спочатку виступав із номерами у дуеті з Б.Львовичем (чоловіком Л.Атманакі), а потім і самостійно вів концерти.

А. Астахов

Війну бригада провела здебільшого у Середній Азії, практично щодня виступаючи у шпиталях, військових частинах. А з листопаду 1942 р. до січня 1943 р. артисти дали 300 концертів на Калінінському фронті. Виступали в лісах, на танках, у бліндажах, шпиталях та ешелонах, часом за кількості метрів від лінії фронту.

1945-го артисти повернулися до Одеси, а за кілька років Л.Атманакі запропонували працювати в Ленінграді. А.Астахов поїхав з нею, але у 1953-му — і вже остаточно — став артистом Одеської філармонії.

Тут він незабаром став «зіркою першої величини», за старими зв'язками тексти писали йому такі всесоюзно відомі автори, як О.Хазін, Б.Рацер і В.Константинов, В.Поляков, М.Грін. Аркадій Савелійович мав ще й неабиякий хист організатора: у програмах «Вас викликає Одеса», «Одеські парасольки» та інших він збирав найкращих артистів одеської естради, підтримував молоді обдарування — на кшталт майбутнього народного артиста України Віктора Шпортьо чи лауреата Всесоюзного конкурсу артистів естради Оксани Костюк.

Влітку 1962 року, після того, як Аркадій Райкін, який гастролював в Одесі, переглянув виставу місцевого аматорського театру «Парнас-2», саме А.Астахов передав Роману

Карцеву запрошення знаменитого майстра прийти до нього на зустріч, після якої Р.Карцев та В.Ільченко стали акторами райкінівського театру.

А заслужений діяч мистецтв України, драматург Георгій Голубенко розповідав, що Астахов став для нього та його колег Леоніда Суценка та Валерія Хаїта «естрадним татом», допомагаючи їм адаптуватися у цій непростій сфері.

—Чудово пам'ятаю першу гастрольну поїздку Кемеровською областю, — згадував Г.Голубенко. — Справа була в лютому, і перед від'їздом ми з Суценком і Хаїтом стурбовано обговорювали, як сімдесятирічний наш «тато», який не може похвалитися могутнім здоров'ям, перенесе місячне перебування далеко від дому — у північних краях з морозами, готельними незручностями та моторошними холодними автобусами.

Все, чого ми так боялися, підтвердилося — з однією лише різницею. Ми скисли десь на десятій день поїздки, а Аркадій Савелійович з кожним днем ставав все бадьорішим, тому після повернення до Одеси було повне відчуття, що ми з ним змінилися роками. Пояснювалося це просто: перед цією поїздкою Астахов кілька років не виходив на сцену, закис і нудьгував.

Закінчення на стор. 7

ОДЕСА У СТАРИХ ФОТОГРАФІЯХ

Рубрику веде Ілля Перстньов

В УЛИЦЯ ПУШКІНСЬКА

Частина 10

Будинок №24 належав одеському міщанину Соломону Шлаїну. Був збудований у 1887–88 роках за проектом архітектора Влодека. Житловий прибутковий будинок на 2,5 поверхи з двором флігелем, збудованим у стилі класицизм.

Через підняття ґрунту тротуару фасадною частиною цокольний поверх був прихований під тротуаром.

У будівлі в різні часи розміщувалися: контора головного представника заводу М. Шварцкопф в Одесі, що виробляв чудовий цемент.

У 1912 році за цією адресою розташовувалася заснована ще в 1896 році фабрика цигаркових гільз і цигаркових книжечок Я. А. Ясиновського. У цій будівлі в 1919 році жила французька, член «Іноземної колегії» Жанна Лябурб, тут же її і заарештували.

Усіх членів «Іноземної колегії» було розстріляно у березні 1919 року біля стіни 2-го Єврейського цвинтаря.

Будинок № 26. Цей кутовий будинок на розі з вулицею Єврейською, 18 будувався для Розалії Ісааківни Вайнгурт раніше 1890 року за проектом архітектора Оттона.

У будівлі розміщувалося казенне друге двокласне чоловіче єврейське училище, воно ж розташовувалося на даній ділянці і в 1913 році.

При училищі було влаштовано молитовний дім — синагогу.

З 1923 року у будівлі розташовувалась Трудова школа № 52, пізніше Середня школа № 52, а згодом — технічне училище № 10 будівельників Обласного управління профтехосвіти.

У 2004 році під час реконструкції цього будинку в корпус університету були знесені всі будівлі на ділянці, а від лицьової будівлі залишився лише фасад, який був надбудований під час будівництва корпусу. Будівля оштукатурена заново за мотивами оформлення, що існувало раніше. Наразі у будівлі розташовується корпус Одеського державного Економічного університету.

Перейдемо на інший бік вулиці, де розташований будинок №25. Це прибутковий будинок Грубера був побудований за проектом архітектора Ф. В. Гонсіоровського в 1868 році.

Будинки №27 та №29 належали відомій одеській родині підприємців, італійців-переселенців Анатра. Вони були збудовані у 1883–1884 роках архітектором Ф.В.Гонсіоровським у стилі класицизму з елементами еkleктики. Будинки мають химерні балкончики, що є характерним для будівель цього архітектора. Сім'я Анатра — спадкові почесні громадяни Одеси.

Анжело Йосипович Анатра зі своєю дружиною оселився в Одесі ще в 1825 році. Олександр де Рибас писав про нього так:

«З простого перевізника і відправника вантажу за чужий

рахунок Анжело став великим купцем-негоціантом. Він купував в Італії фрукти, вино та ін. Ходки в Одесі товари... продавав, а на виручені гроші купував пшеницю і віз її... за кордон».

Його сини — Антоніо, Анжело, Йосип і Варфоломій продовжили справу, розпочату батьком.

У 1869 році була заснована торговельно-промислова фірма «Брати Анатра», що включала експортний будинок, один з найбільших в Одесі борошномельних млинів і пароплавство, що стало одним із найбільших приватних чорноморських пароплавств.

Син Антоніо — Артур Антонович Анатра (1875 — 1943) був підприємцем, промисловцем, виробником літаків. У червні 1919 року Анатра залишив

Одесу власним літаком, незадовго від відходу звідти французьких військ і відплив кораблем до Італії. Подальша його доля погано відома.

В Одесі залишився завод, збудований ним. Це «Одеський авіаремонтний завод №7», а зараз «Одесавіаремсервіс», розташований на території Шкільного аеродрому.

На території заводу встановлено пам'ятник літаку «Анатра-Анасалль», що випускався на заводі Анатра.

«...Ах, що про Анатра сказати?

Вміє де-не-де літати, Пілот, улюбленець Каульбарса...». Але це вже зовсім інша історія.

На фотографіях представлені будинки, що описуються. Фотографія будинку №29 військового періоду, тому перед фасадом розташовані дзоти.

Артур Анатра

«ЗІРКА» ЕПОХИ КОНФЕРАНСУ

Закінчення. Початок на стор. 6

Але варто було йому вийти на естраду, як на наших очах сталося диво омолодження. Найяскравіша сторінка творчої біографії Аркадія Астахова — знамениті «одеські капусники», де він був співавтором сценаріїв та провідним артистом. Виступи одеситів — навіть у Москві та Ленінграді — мали просто приголомшливий успіх і проходили з аншлагами, яким могли позаздрити найславетніші «зірки». Втім, і своїх «зірок» у капусниках теж було достатньо: Михайло Водяний, Семен Крупник, Євгенія Дембська, Людмила Сатосова, Ганна Альтман, Євген Котов, Неля Харченко та інші. Одним із найвідданіших глядачів і шанувальників був Леонід Йосипович Утьосов, з яким А.Астахов товаришував і постійно листувався. До речі, у своїй книзі «Дякую, серце!» Леонід Йосипович згадував, як приємно вразило його земляки на 70-річному ювілеї: «Іхні посланці Михайло Водяний та Аркадій Астахов — треба ж подуматися! — привезли мені чверть... скляну чверть Чорного моря, привезли мені балон одеського повітря і нарешті привезли мені, що б ви думали? — Фаршировану рибу. Я слухав, намагався запам'ятати всі жарти та гострі слівця і думав, яке щастя, що в мене стільки друзів, що всі вони в мене такі добрі, щедрі, талановиті, а головне — дотепні».

Але при всьому визнанні професіоналів найвищого рівня всі спроби керівництва обласної філармонії та місцевого відділення Українського театрального товариства здобути А.Астахову звання «Заслужений артист» (а такі почалися ще 1964 р.) залишилися безрезультатними. Звичайно, це не могло не засмучувати старого артиста; зате завжди з ним була любов глядачів і повага колег.

У 1988 р. старому майстру виповнилося 80 років. Г.Голубенко згадував, що він разом зі своїми співавторами вирішили зробити йому дорогий подарунок — дати можливість зіграти моновиставу. Деякі побоювання були: Астахов мав перебувати на сцені цілих півтори години, при тому, що допомагала йому лише піаністка Ганна Альтман.

Але Аркадій Савелійович вивчив всю громаду тексту, що для його віку було просто подвигом, і з величезним успіхом зіграв виставу у Будинку Актора. Шкода, що на той час відеозапис був ще не настільки поширеним і це блискуче явище так і не зафіксовано на плівку. Але А.Астахова можна побачити і почути в дуже популярному документальному фільмі кінорежисера Владислава Виноградова «Я повертаю Ваш портрет», де він знявся разом з такими «суперзірками», як А.Райкін, К.Шульженко, А.Міронов, А. Пугачова та багато інших. Знімався в цій картині і Зіновій Гердт, старий друг А.Астахова, який, дізнавшись про його смерть, надіслав вдові артиста, Галині Георгіївни, таку телеграму: «Дорога, втратили разом з тобою та всіма одеситами незвичайного, доброго, життєрадісного друга та чудового артиста. Минає епоха...».

Епоха, в якій виблискував талант артиста Аркадія Астахова, і справді залишилася в минулому. Але імена її чудових представників слід зберігати більш дбайливо і згадувати не лише в дні ювілеїв.

Олександр Галяс

Є В Р Е Й З Т И Г Р У

Скорочено

Олександр та Лев Шаргородські

З Сашком почали відбуватися дивні речі. Спершу в інституті, де він працював, товариші по службі помітили у нього новий дефект мови. Якщо раніше Саша оков, то тепер раптом почав гаркавити, і можна було битися об заклад, що це — єдина людина, яка окала і гаркавила в один і той же час... Тому що якщо ти окаєш — ти народився на Волзі, а якщо гаркавиш — то в Жмеринці або в Крижополі, а народитися одночасно на таких різних широтах неможливо, навіть у країні, від якої можна чекати все!

Під час обіду в інститутській їдальні, коли всі брали гуляш, або рагу, він обережно замовляв фаршировану рибу, форшмак, струدل і цимес, а одного разу змусив заніміти, запитавши сто грамів маці.

Дядько Мишко, який дуже любив Сашу Петровського і працював у їдальні понад чверть століття, вишукував рецепт і приготував спеціально для нього фаршировану щуку, але Саша до риби не доторкнувся, оскільки вона була виготовлена не в кошерному посуді.

Найстарший кухар був здивований. Він знав всякий посуд — алюмінієвий, чавунний, скляний, але про кошерний навіть не чув... І тому рибу з'їв сам.

Замість «привіт» Сашко почав говорити «шолом», і навіть «Шолом Алейхем», а замість «поки що» — «Алейхем Шолом». І з усіх численних колег лише один — узбек Стахан Кадиров, який раніше чомусь недолюблював Сашку, тепер радісно відповідав йому «Алейкум салам».

Сашко відпустив довгі пейси, перефарбував своє руське волосся в чорний колір, замінив дублянку на довге, теж чорне пальто, яке любовно називав «лапсердак» і почав відповідати на запитання...

Петровському натякнули на неприпустимість такої поведінки, але процес набув незворотного характеру: Сашко відмовився вийти на комуністичний суботник, заявивши, що субота свята і що в суботу він працювати не може! І, нарешті, десь напередодні 1 травня Петровський заявив, що він — єврей!

Звістка про те, що росіянин Олександр Іванович Петровський — єврей, швидко блискавки облетіла весь інститут. З директором інституту стався гіпертонічний криз, партсекретар побіг до обкому. І лише одна людина у всьому інституті не здивувалася. Більше того, він навіть не моргнув оком, а замкнувся у своєму кабінеті і відкрив шафу, що не згорала. У шафі були особисті справи працівників. Цією людиною був начальник відділу кадрів Самарій Валентинович Куролапов.

Треба відразу сказати, що у Самарію Валентиновича був нюх, яким не міг похвалитися жоден собака. Варто було якомусь представнику обраного народу увійти в кабінет до Куролапова, як Самарій Валентинович, навіть не підводячи очей, безпомилково визначав — «яурей» — навіть якщо цей «яурей» був за паспортом японець, навіть якщо мулат!

Він впізнавав євреїв зі спини, з боку, на великій відстані, а також заплющивши очі, наосліп! З дистанції в сто метрів він легко визначав вашу бабусю, а з п'ятдесяти — і «пра»! У люті морози, коли всі ходять у кальсонах і шубах, він, тільки-но кинувши погляд, говорив, обрізані ви чи ні.

Куролапов міг також без помилки сказати: це єврейський собака, а цей — ні! Єврейські собаки, коли гавкали — гаркавили, і він це чув. Він безпомилково визначав: це єврейська кішка, ця — ні. У єврейських, по Куролапову, були сумні очі, кучерява вовна та обрізаний хвіст.

Так, незвичайний був у Самарія Валентиновича талант!

...Куролапов спокійно розгорнув особисту справу Петровського. У тому, що Олександр Іванович — росіянин, він не сумнівався — його рідкісне почуття не підвело його ще жодного разу!

Отже, було всього два варіанти: або Петровський нахабно брехав, або мав євреїв за дев'ятим коліном, де нух Самарія Валентиновича функціонував не так точно...

Куролапов з великим інтересом читав особисту справу Петровського, незвичайно загалом тонку — якихось триста сорок сторінок. І на жодній з них не було нічого ганебного. Навіть директор інституту не мав такої чистої анкети — його перша дружина була єврейкою! Наполовину...

Анкета не прояснювала, нух — не проникла, і тому Самарій Валентинович набрав такий близький до серця номер міського Комітету державної безпеки.

З людьми, які наближалися до цього будинку, починало відбуватися щось незвичайне: чи вони замовкали, чи починали говорити гаслами, співати революційні пісні, вигукувати здравиці та всяяко підтримувати політику рідної партії. Пройшовши повз, вони знову починали розповідати анекдоти, засуджуючи політику рідного ЦК.

Наївні люди не підозрювали, що їхні розмовники, їхні хохми та анекдоти підслуховувалися й прослуховувалися на відстані не тільки гарматного, а й ракетного пострілу, на горищах та у підвалах, в Уссурійській тайзі та на дні Баренцова та Чорного морів, у лазнях та ліжках. Подейкували, що були апарати, які підслуховували і внутрішній голос.

Десь у сейфах цього будиночка зберігалися досьє на всіх жителів міста, без різниці статі, віку, соціального походження та матеріального стану.

У нудних сірих картонних папках поряд мирно лежали євреї та антисеміти, чоловіки та коханці, таланти та шанувальники, непитуці та пиятики, автори анекдотів і ті, хто їх слухав...

Самарій Валентинович швидко отримав потрібну йому довідку і надвечір того ж дня викликав до себе Олександра Івановича.

Коли Петровський увійшов до кабінету Куролапова, той сидів під розлогим лимоном. Сашко поправив пейси, обсмикнув лапсердак і, дивлячись прямо в очі Самарію Валентиновичу, промовив: — Шолом!

— Шолом, ман таере, — дуже добре відповів Самарій Валентинович з-під тіні лимона, і Петровський навіть здригнувся.

— П-простіть, — злякано сказав Сашко, — не розумію...

— Дивний нині єврей пішов, — рідної мови не знає.

Петровський вкрився легким пітом. — Я думав, ми розмовлятимемо на ідиш, — усміхнувся Куролапов.

— А ви що, теж єврей? — заікаючись, спитав Сашко.

— Хто знає, — похитав головою Самарій Валентинович, — дуже навіть може бути.

Ніхто не знає, чи єврей він чи ні! Сіонізм пустив таке глибоке коріння, що зараз євреєм може виявитися будь-хто. Ось ви, Олександр Івановичу, як, наприклад, стали євреєм? Адже ми вас вважали за росіянина?..

— І я так вважав, — охоче вимовив Сашко. — І сусіди, і колеги. І навіть дружина. І ось, випадково, я дізнався, що мій рід бере початок у місті Віфлеємі, де народився і Ісус Христос.

— Ісус Христос народився в Назареті.

— Так, так, ви маєте рацію, але це поряд.

— Та не так уже й поряд.

— Але ж це теж в Ізраїлі, головне, що мої предки народилися в Ізраїлі.

— Вони не могли там народитися, — сказав Куролапов.

— Як?! — Сашко навіть здригнувся.

— Тоді не було Ізраїлю, ман таере.

— А що ж?

— Тоді, ман лібе, була Іудея!

Сашко набрався сил:

— Головне, що вони були євреями! Євреї тоді були?..

— Були, Олександр Івановичу, були, — заспокоїв Куролапов.

— Ну так ось. Вони були євреями та служили у храмі, в Єрусалимі.

— У Першому храмі чи у Другому?

— У обох, — про всяк випадок відповів Сашко. — Моя пра, пра, пра...

— Зрозуміло, бабусю.

— Цілком вірно, служила в Першому, а пра, пра, пра...

— Дідусю?

— Угу, у Другому.

— Тобто вони мали досить велику відмінність у віці.

— Так, досить значна. Прародительку дуже рано видали заміж. Їй було тринадцять років.

— А прабатькові років 650?

— Чому? — здивувався Сашко.

— Храми, — хитро пояснив Самарій Валентинович. — Перший був зруйнований у VI столітті до нашої ери, а Другий — у першій, але після...

— Значить, вони служили в Третьюму, — поправив себе Сашко.

— Це якого не було?

— Слушайте, — раптом вибухнув Петровський. — Я атеїст! Я не розуміюся на храмах! Для мене що мечеть, що костел, що синагога — все одно! Я знаю тільки, що вони там підтримували вогонь і все! А потім прийшов Навуходоносор і повів їх у полон, до Вавилону!

— Тобто ви з Вавилону? — Уточнив Самарій Валентинович.

— Якщо хочете... Ми жили десь між Єфратом та Тигром...

— Дуже цікаво, дуже...

— І після поділу Польщі ми відійшли до Росії...

— А ви часом не пам'ятаєте, коли ви з євреїв стали росіянином?

— На початку вісімнадцятого.

— Року?

— Ні, ні, століття. Прапрадід жив на річці, ловив стерлядь. Одного разу прийшли опричники, спіймали його і сказали: — «Або хрестися, або підеш на дно, до стерляді...» Решта відмовилася від цієї пропозиції, і їх утопили. А прапрадід був слабкий, мав велику родину, і він хрестився. Заберіть ваше дерево, — роздратовано промовив Сашко.

— Це ваше дерево, — м'яко поправив Куролапов, — не впізнаєте?

І тут Сашко побачив, що на дереві висить безліч табличок, з іменами та прізвищами. Самарій Валентинович підвісяв.

— Ви розповіли мені сумну та прекрасну історію, — сказав він, — але давайте перейдемо від біблійних оповідей до російських билин. Перед вами, дорогий мій юдею із Вавилону, — не лимон, а ваше генеалогічне дерево. Ось на цій гілочці висить ваша «пра, пра, пра, пра», яка не служила в жодному храмі і не підтримувала ніякого вогню, а була хрещеницею великого князя Юрія Долгорукого і називалася Марією Петрівною!

— Мою «пра, пра, пра» звали Саррою.

— Перестаньте гаркавити. Не личить гаркавити нащадкам Долгоруких!

— Це не моє дерево, — сказав Сашко, — на моєму висять зовсім інші плоди, східніші й дивовижніші. На ньому висять Дебори та Ісаї, Авраами та Ісааки, Рабіновичі та Шапіро...

— Дерево, про яке ви кажете, — дерево вашої мрії. Воно — чуже. Це дерево Белли Шнеерзон із планового відділу. Недобре, ман таере, красти фрукти з чужого саду! Скажіть мені, навіщо вам це знадобилося? Чистокровні євреї, — продовжував Куролапов, — шукають у собі чорт-зна яку кров, — він розкрив сейф і вихопив кілька папок: Ісаак Кац — татарин, Гіршл Блюм — чуваш, Сарра Гітл — калмичка, Наум Гольд — чечено-інгуш! А ви шукаєте у собі єврейську?! Вам не личить мати хасидські пейси, найсвітліший князю!

І він дістав зі столу бритву.

— Зголіть!

— Нізащо, — відсахнувся Сашко.

— Голить і покладемо край цій ганебній справі. Ви там не можете жити! Там спекотно і треба воювати! Там треба працювати! І не комуністично. Немає другої країни у світі, де б так били байдки, як у нас. Куди вас несе? Візьміть себе — з 9 до 10 ви досипаєте, з 10 до 11 прокидаєтеся і берете газету, потім курите і, нарешті, сідаєте за кульман і починаєте думати про премію, про погоду, про жінок, потім ви згадуєте анекдот, регочете, розповідаєте його іншим і, нарешті, обід! Обід у вас, як в Італії, чотири години. Залишається півгодини, під час яких ви невідривно дивитеся на годинник. І все одно тікаєте на 10 хвилин раніше!

Коротше, вважатимемо, що ви пожартували, і я, як людина, яка відчуває гумор, це зрозумів. Впевнений, що це зрозуміє і решта.

— Я не вмю жартувати, — серйозно сказав Сашко.

Куролапов розреготався. — Ви просто недооцінюєте себе. Ось відомості лише за 1979 рік: 5 січня, чоловічий туалет нашого інституту. Ви розповідаєте: «Чи можна побудувати комунізм у Вірменії? — спитали вірменина. — Найкраще в Грузії, — відповів той». Смішно... Читати далі?

— Не треба, — сказав Петровський.

— Справді, не варто, бо ми обоє помremo зі сміху. Ви вільні, найсвятіший князь Шолом!..

...Наступного ранку всі дізналися, що Олександр Іванович Петровський, який раніше оголосив себе євреєм — росіянин!..

І всі почали працювати з колишнім ентузіазмом, і працювали так майже сорок хвилин, поки весь інститут не облетіла нова приголомшлива звістка — старший науковий співробітник Стахан Кадиров, узбек і таємний шанувальник Магомета, оголосив себе євреєм!

ВОЛОНТЕРСЬКА ВІТАЛЬНЯ

Проект «Крила доброти»

Рубрику веде Віра Шаховцева

ЛЮДИ «ЗОЛОТОГО ВІКУ»

Початок у № 196

Як боротися із самотністю:

- Подумайте, як ефективніше збільшити навички комунікації. Це допоможе покращити та розширити свої соціальні контакти. Працюйте над розширенням свого кругозору, більше читайте, розвивайтеся.

- Приділяйте час та сили розвитку відносин з людьми, які вам подобаються та розуміють вас. Пам'ятайте, що стосунки вимагають зусиль, як і все в нашому житті.

- Погляньте на старі стосунки, які з часом ослабли, але не зруйнувалися остаточно. Наприклад, напишіть давньому другу або зателефонуйте внучці, з якою ви з якихось причин довго не спілкувалися. Можливо, новий виток старих стосунків дасть ту емоційну близькість, якої вам не вистачає. Ми часто жаліємо себе і нарікаємо на свою самотність, а самі забуваємо про своїх родичів, яких давно не бачили.

- Не зосереджуйтеся на жалю до себе та негативних відчуттях. Подивіться на все з іншого боку.

- Займіться своїм власним життям – переорієнтуйтеся на пошук своїх інтересів та захоплень. Коли ви знайдете справу, яка вас надихатиме і приноситиме задоволення, почнуть відбуватися дива: ви помітите, що ваше соціальне коло розширилося, самооцінка піднялася, а емоційний стан покращився. Все це — чудова основа для нових знайомств та стосунків.

- Відкрийтеся світу. Людині властиво захищатися. Усередині вона може знемагати від самотності, а зовні бути жорсткою та непривітною. Як же оточуючі зможуть зрозуміти, що вам потрібне спілкування? Часто це буває через удари долі. Але ж оточуючі не винні, що людину «побило» життя? Як би не було складно, варто навчитися щиро посміхатися світові, вітатися із сусідами, знаходити нових друзів.

- Ініціюйте нові відносини, як би банально і важко це не звучало (у дорослому віці знайти нових друзів і справді складніше, ніж у дитинстві). Сьогодні це зробити легше, адже не обов'язково йти кудись, для цього є соціальні мережі, ЗУМи, форуми з різною тематикою та ін.

- Навчіться любити себе, нехай у вашому житті не буде місця страхам. Вчіться будувати правильні стосунки з людьми. Вчіться поважати думку інших, але при цьому майте чітку позицію, не нав'язуючи її іншим. Багато самотніх людей мають невірне уявлення і про себе, і про інших. Чим більше вони копаються в собі та звинувачують себе, тим нижче падає їхня самооцінка і тим складніше їм стає спілкуватися з оточуючими. Недарма кажуть – «хочеш змінити ситуацію, почни з себе».

- Допоможіть тому, кому гірше за вас. Напевно, серед вашого оточення знайдуться такі люди. Вважається, що найменше страждають від самотності люди, зайняті благодійною, педагогічною та медичною діяльністю. Варто взяти це на замітку.

- Необов'язково проходити курси з психології, щоб подолати свою самотність. Якщо ви знайдете собі улюблену справу – наприклад, відвідуватимете гурток рукоділля, або станете волонтером, – обов'язково знайдете собі гарну компанію. Світ так влаштований, що якщо ви простягаєте руку

іншим, рано чи пізно її неодмінно потиснуть. Неодмінно! Однак якщо ви не простягаєте руку, тоді ніхто не дізнається, що ви хочете, щоб її потиснули.

Наших клієнтів можна поділити на три групи

Перша група – це активні люди, які не хочуть бути самотніми – активні відвідувачі Хеседа, всіх клубних програм, гуртків, міських заходів. Це, звісно, наші волонтери. Рука цих людей простягнута світові.

Друга група – це люди, які теж не хочуть бути самотніми, але ще не готові вийти зі стану самотності, або не знають, як це зробити. Газета «Добра справа» дає для них і анонс клубних програм, і запрошення до волонтерської служби, де кожен зможе знайти заняття за своїми силами.

Третя група – це люди, котрі страждають від самотності, але не розуміють цього. Свій важкий душевний і, часто, поганий фізичний стан вони пояснюють черговою хворобою, поганими лікарями, підробленими ліками, сварливою сусідкою, «неправильним» урядом, високими тарифами на «комуналку» та ін. Такі випадки важчі, але ми знаємо, що «всі євреї відповідальні один за одного». Ось для них, насамперед, і ця стаття, і численні програми офлайн, для них працює волонтерська «гаряча лінія».

В ідеалі, кожен має стати волонтером або учасником програм Хеседа, оскільки тільки у служінні іншим людина забуває про свої біди і прикроці та відчуває свою значущість. Будьте зайняті! Це найдешевші ліки від депресії та самотності та найефективніші!!!

Любити себе! Що це означає?

Любов до себе нерідко розуміють, як життя у своє задоволення, зарозумілість чи егоїзм. Це далеко не завжди так. У цьому почутті міститься безліч сенсів і воно чи не найважливіше у житті. Всі ми чули, що любити себе потрібно, але що це означає насправді? Любити себе — означає дивитися на себе і свій світ об'єктивно, приймати свою поведінку. Любити себе — означає берегти себе як особистість, розуміти і визнавати своє право на помилки. Любити себе – це означає припинити боротися із самим собою, прийняти свою зовнішність та свій характер, свій світогляд, дозволити собі відрізнятись від інших і не погоджуватися з тим, з чим погоджуватися не хочеться.

Справжня любов до себе — поведінка, яка ґрунтується на гармонії «Давати і Брати». Людина, яка дбає про себе, вміє і хоче безоплатно та щиро дбати і про інших.

Головний наслідок нелюбові до себе — зіпсоване, нещасливе життя. Така людина живе із заниженою самооцінкою, невпевненістю та неприйняттям себе самого, на самоті, з відчуттям «життя не у своїй тарілці». Людина, яка не любить себе, часто нехтує саморозвитком, не розкриває свої таланти, не робить спроб змінитись, бо не вірить у власні сили.

Ознаки, які кажуть про те, що людина себе не любить:

- Вона економить на собі у всьому.
- Вона завжди завантажена справами, оскільки це дарує відчуття власної корисності.
- Вона не знає, чим зайнятися на самоті.
- Вона не дбає про своє здоров'я.

- Вона усім допомагає, навіть якщо її не просять, часто на шкоду собі.

- Вона часто стикається з проблемами у відносинах з людьми.

- Вона не знає, чого хоче, тому що не знає себе.

Якщо нелюбов до себе виробляли роками, змінити це буде нелегко. Але це потрібно! Від цього залежить психічний, емоційний та моральний стан особистості, а також якість життя в цілому. Як не сумно, багато хто відчайдушно б'ється за успіх, визнання та щастя, але при цьому не розуміє, що все починається з любові до себе.

Отже:

- Не порівнюйте себе ні з ким. Кожна людина унікальна і неповторна.

- Ставте себе на перше місце. Навчіться відмовляти. Знайдіть час для відпочинку.

- Полюбите своє тіло. Доглядайте за ним. Будьте фізично активними. Дотримуйтеся режиму сну та харчування.

- Дозвольте собі помилитися. На помилках ми вчимося та ростемо.

- Пам'ятайте, що цінність людини не визначається зовнішністю. Оцінка оточуючих для вас не має значення.

Вірте в себе. Ми можемо досягти багато чого в житті, для цього не потрібно чийсь схвалення чи критика.

Розлучайтеся з токсичними людьми. Набагато легше полюбити себе серед людей, які підтримують і цінують вас.

Відпустіть минулі образи та негативні переконання. Живіть справжнім.

Будьте самодостатні. Підвищуйте самооцінку, і ви станете собі найкращим другом. Як тільки ви полюбите себе, вас полюблять і інші люди, але ви вже не будете залежати від їхнього ставлення до вас.

Візьміть відповідальність за своє життя. Не «звалюйте» її на інших.

У чому відмінність людини, яка любить себе, від егоїста? Людина, яка любить себе, щасливіша за егоїста. Вона приймає себе, свої переваги та недоліки. Живе в гармонії із собою та світом, піклується про близьких і отримує від цього задоволення. Егоїст, хоч і дбає всіма силами про свій добробут, — особистість нездорова, негармонійна, а тому нещаслива.

Ми не зможемо щиро полюбити когось, доки не навчимося безумовно себе любити. Не можна дати іншому те, чого не маєш у тебе самого.

Любити себе — це більше, ніж носити шикарне вбрання та користуватися дорогою косметикою. Це широке поняття, в якому поєднується безліч сенсів, матеріальних та духовних. На світі чимало доглянутих та чудово одягнених людей, які не уявляють, що означає справжня любов до себе. У ній немає егоїзму — лише прояв доброти до оточуючих, бо той, хто любить себе, не перекладає свої проблеми на інших.

"Кохання до себе - початок роману, який триває все життя", — писав Оскар Уайльд. Але це почуття не виникне за одну ніч. Потрібен час, щоб побудувати добрі відносини з самим собою. Будьте терплячі до себе і пам'ятайте, що ви гідні кохання.

Новини світу, України, Одеси

2 грудня дві лінії електропередач на Запорізьку АЕС, які живили станцію від української енергосистеми, були обірвані та знеструмлені. Станція опинилася на межі ядерної та радіаційної аварії.

На 19 грудня українським зерновим коридором пройшли вже 305 суден із 10 млн тонн вантажів (зокрема 7 млн т зерна) для 24 країн світу.

На честь свята Хануки президент України Володимир Зеленський зустрівся з головами єврейських громад та запалив разом із ними свічки.

Цього року в Україні зібрано рекордний урожай – 81,3 мільйона тонн зернових та олійних культур за прогнозом у 63,5 мільйона тонн.

Президент Зеленський відвідав США, зустрівся з міністром оборони Ллойдом Остіном, потім із президентом Байденом, спікером Палати представників Майком Джонсоном та іншими офіційними особами.

МВФ підтримав до 2027 р. дію мораторію на виплату Україною зовнішнього боргу іноземним державам.

З початку агресії РФ статусом тимчасового захисту на території країн ЄС скористалися майже 4,2 млн. громадян України.

Україна налагодила власне виробництво безпілотників та їх закупівлю для того, щоб забезпечити їхню потребу на 2024 рік у кількості 1 млн штук.

На окупованих українських територіях Росія збрала близько 8 млн тонн урожаю зернових.

Україна та Молдова домовилися про спрощення перетину спільного кордону.

Війна знищила культурну спадщину України у небачених із часів Другої світової війни масштабах.

У Гаазі відбулося перше засідання Ради Реєстру збитків, завданих Росією Україні.

Вартість допомоги Україні від Німеччини цього року вже становила близько 5,4 мільярда євро.

Одеський національний художній музей відновив свою роботу після російського обстрілу на початку листопада.

Історико – топонімічна комісія Міськради порекомендувала перенести пам'ятник Пушкіну (біля входу до його музею) та «Тінь Пушкіна» (на тротуарі) з вул. Пушкінській в Художній музей, а також перейменувати парк Горького на парк Марка Твена.

На одеських вулицях вже проходить обкатку перший із замовлених 13 трамваїв «Татра-Південь». Він трисекційний, з повністю низькою підлогою, дуже комфортний.

НЕОРДИНАРНІ ОСОБИСТОСТІ

ВІН БУВ ОКРАСОЮ РОДУ ЛЮДСЬКОГО

Матвій Бронштейн народився 2 грудня 1906 р. у м. Вінниці у родині лікаря Петра Бронштейна. Він не встиг здобути середню освіту – цьому завадила Перша світова війна. У 1920 р. у Києві, куди пізніше переїхала родина, встановилася радянська влада, і Матвій, намагаючись надолужити втрачений час, став щодня відвідувати міські бібліотеки, де з головою поринув у море книг, віддаючи перевагу самостійній освіті. Згодом для нього пріоритетною стала наукова література. До сімнадцяти років Матвій набув великих знань у галузі астрономії та фізики та почав відвідувати гурток любителів фізики при Київському університеті. Завдяки природним здібностям, допитливому розуму та постійному прагненню пізнати сутність фізичних процесів, він уже на той час був підготовлений до наукової діяльності.

У 1927 р. Матвій вступає до Ленінградського університету на фізичний факультет. Одним із перших із радянських учених студент Бронштейн почав займатися дослідженнями в галузі фізичної космології, створивши згодом оригінальну теорію, яка пояснила деякі важливі фізичні явища у Всесвіті.

У 1929 р. Матвій закінчив університет і почав працювати науковим співробітником у Фізико-технічному інституті. На той час він уже вважався серйозним перспективним фізиком-теоретиком, читав лекції у інститутах. Через чотири роки він одружився з Лідією Корніївною Чуковською – донькою письменника Корнія Івановича Чуковського, яка працювала редактором у Ленінградському відділенні Дітіздату. Приємним сюрпризом для Лідії Корніївни виявилася захопленість чоловіка літературою – і поезією, і прозою. Вражала його феноменальна пам'ять – багато фрагментів з прочитаного він легко відтворював напам'ять. Іноземні книги читав здебільшого в оригіналі, тому що досконало володів трьома основними європейськими мовами (хоч і не бував ніколи за кордоном). З дитинства знав українську, складав вірші латиною, на своє задоволення вивчав іспанську, давньоєврейську, турецьку, японську.

Незважаючи на надзвичайну зайнятість науковими та лекторськими справами, він регулярно публікував у науково-популярних журналах статті та нариси.

Бронштейн захоплено працював над книгою про гелій, згодом названий «сонячною речовиною». У ній цікаво розповідалася історія відкриття гелію на Сонці, а згодом і на Землі.

Нобелівський лауреат академік Жорес Алфьоров згадував, що вперше прочитав цю книгу, коли йому було десять років, і вона відкрила для нього зовсім новий світ. Інший нобелівський лауреат, академік Лев Ландау, у передмові до її перевидання написав: «Книга є неабияким явищем у світовій популярній літературі. Вона написана настільки просто і захоплююче, що її читання, мабуть, однаково цікаве будь-якому читачеві від школяра до фізика-професіонала».

Матвій Петрович встиг написати ще дві книги для молоді: «Промені ікс» та «Винахідник радіотелеграфа». У останній йдеться про причини невдачі Олександра Попова – той писав, що прилади потрібні для подальшого вдосконалення телеграфу

без проводів. Міністр відмовив: «Без дротів? Що за нісенітниця! По повітрю полетить телеграма?». А італієць Марконі, за словами Бронштейна, виявився не таким наївним і звернувся за фінансуванням не до рідної країни, а до англійців. Матвій Петрович відмовився від вимоги видавництва переробити повість та написати, що Марконі вкрав у Попова його винахід, назвавши подібний «патріотизм» фашистським. Можливо, саме ця історія Попова і Марконі – за відсутністю безумовного утвердження пріоритету російської науки – і спричинила загибель Матвія.

Проте своє головне покликання Бронштейн все ж таки знайшов у науці. До 30 років він вже мав репутацію світила вітчизняної фізики. За короткий термін, відведений йому долею, він виконав понад тридцять досліджень, що вражають глибиною проникнення в суть явищ. Серед них – роботи з космології, теорії напівпровідників, фізики атомного ядра, квантової теорії гравітації.

У листопаді 1935 р. Матвій Петрович захистив докторську дисертацію на тему «Квантування гравітаційних хвиль». Там він написав про не обхідність «... радикальної перебудови теорії гравітації, а можливо, і відмови від звичайних уявлень про простір і час та заміну їх якимись набагато глибшими і позбавленими наочності поняттями».

Наприкінці липня 1937 р. Бронштейн поїхав на лікування до Кисловодська і по дорозі на Кавказ відвідав батьків у Києві. У цей час до його ленінградської квартири з'явилися співробітники НКВС і зламали підлогу в пошуках захованої зброї.

Бронштейна заарештували в ніч із 5 на 6 серпня у будинку батьків. Як і в Ленінграді, люди у формі НКВС перевернули квартиру догори дном у пошуках зброї та вибухівки. Прощаючись із рідними, Матвій встиг лише сказати: «Не турбуйтеся, я ненадовго». Чи вірив у це він сам, чи просто втішав їх? Більше його не бачили ні живим, ні мертвим.

Лідія Корніївна дізналася про арешт чоловіка другого дня. Не гаючи часу, вона і Корній Іванович почали звертатися до різних судових інстанцій із запитом про становище затриманого Бронштейна, але всюди їм відповідали однією й тією ж сухою фразою: «Відомостей не маємо». Тільки значно пізніше стало відомо, що Матвія протягом тижня допитували у київських катівнях, а потім як особливо небезпечного злочинця відправили під посиленням конвоем у розпорядження Ленінградського УНКВС.

У в'язниці Матвій Петрович пробув трохи більше ніж півроку, аж до трагічної розв'язки. У камері, розрахованій на 16 осіб, було приблизно 150 ув'язнених. На топчанах, що піднімалися на ніч, могли поміститися небагато людей. Ті, до кого черга не дійшла, спали на підлозі, новачки – поряд із парашею.

Згідно з документами «справи», 2 жовтня на першому допиті Матвій Петрович не визнав пред'явлених звинувачень. Він не знав ще, що вже п'ять років, з 1930 р. брав участь

у контрреволюційній організації, метою якої було «повалення Радянської влади та встановлення такого політичного устрою, при якому інтелігенція за прикладом країн Заходу брала участь в управлінні державою нарівні з іншими верствами населення».

Обвинувальний висновок приписав його до членства у «фашистській терористичній організації», яка, крім іншого, шкодила «в галузі розвідки надр та водного господарства СРСР».

Сокамерник, який дивом уцілів у цій страшній м'ясорубці, згодом розповів, що яскравіше за інших йому запам'ятався Бронштейн, який відрізнявся «незвичайною концентрацією інтелекту, культури та моральних якостей».

Там не обговорювали звинувачень, вигаданих слідчим. В'язні, якщо були сили, говорили про людське – про роботу, літературу, кіно, влаштували лекції. Матвія Петровича за розповідь про теорію відносності нагородили оплесками.

Співкамерника вразило, що фізик-теоретик, якого він щойно присвятив у тонкощі металургії його виробництва, відразу пояснював йому сенс технології трансформаторної сталі. Іншому співкамернику, який винайшов якимсь пристосування до гармати, Бронштейн дав глибоке пояснення його винаходу.

Якщо була можливість, Матвій Петрович, на прохання ув'язнених, розповідав про історичних особистостей – Галілея, Ейнштейна та інших, читав улюблені вірші, насамперед Пушкіна та Блока.

Спочатку його викликали до слідчих нечасто та ненадовго. Повертався він у камеру зі слідами побоїв, але поводитися стійко, не скаржився, не втрачав надію на допомогу друзів і вчених, які його знали. Однак у подальшому допити стали частішими і відрізнялися особливою жорстокістю. Одного разу Матвій був відсутній три доби, після чого його, змученого і напівживого, принесли на руках і кинули на топчан.

Щоб «злочинець» у всьому зізнався, знадобилося сім днів і сім ночей безперервного допиту стоячи. Такого «конвеєра» зазвичай вистачало для визнання будь-чого.

Суд над Бронштейном відбувся 18 лютого 1938 року. Його справу розглядала виїзна сесія Військової колегії Верховного суду. Судячи з протоколу, засідання тривало двадцять хвилин. Він був звинувачений в «активній участі в контрреволюційній фашистській терористичній організації» і засуджений до найвищої міри покарання – розстрілу. Рішення суду виконали того ж дня, через п'ятнадцять хвилин після оголошення вироку.

Зрозуміло, жодного судового розгляду не було. Це був не суд, а конвеєр смерті, який роздавав, як нікчемну комашку, чудового вченого, який, «...залишся він живим, став би однією зі слав нашої вітчизни... Вони застрелили людину могутніх духовних сил, чудового розуму та таланту» (Лідія Чуковська).

Матвія Петровича Бронштейна реабілітували 15 травня 1957 р. Лідії Корніївні допоміг у цьому Лев Ландау, тоді вже академік та Герой Соцпраці. Він звернувся до Головної військової прокуратури із проханням відновити чесне ім'я Бронштейна. Зокрема, Ландау писав: «У його особі радянська фізика втратила одного з найталановитіших своїх представників, а його науково-популярні книги належать до найкращих у світовій літературі».

Лідія Корніївна до кінця своїх днів була вірна пам'яті чоловіка, тривалий час вела пошуки місця його поховання. Вона прожила з ним лише два роки, але все життя продовжувала боротися – спочатку за його звільнення, потім – хоч за крихту відомостей про нього або про його могили, ще пізніше – за відновлення його доброго імені.

Згодом їй стало відомо, що тіла розстріляних ув'язнених звозили на територію таборів під Ленінградом неподалік станції Левашево, прихованих під назвою «Полігон для навчальних стрільбищ». За рік до смерті Лідії Корніївни у цьому місті встановили скромний пам'ятник Бронштейну.

Матвій Петрович Бронштейн – виняткове явище в історії фізики. Свої найцінніші дослідження він виконав лише за одинадцять років активної творчості, одночасно встигнувши проявити себе як прекрасний педагог та успішний письменник. Ось лише кілька уривків із рецензій на книгу відомого історика науки, автора кількох книг про знаменитих фізиків Г. Гореліка про Матвія Бронштейна, написану у 1990 р. і видану у Європі у 1994 р., у перекладі англійською.

Бельгійський рецензент: «Хто знає М. П. Бронштейна? Він був одним із найяскравіших фізиків-теоретиків молодого радянського покоління, разом із Гамовим та Ландау. Рекомендую цю книгу насамперед тому, що світла особистість, наукові здобутки та людські якості М. П. Бронштейна мають стати відомими після 50 років мовчання».

Італійський рецензент: «Книга віддає данину генію, вбитому у віці 32 років» (насправді М. Бронштейн прожив на рік менше – М. Г.).

Рецензент-норвежець: «Бронштейн мав глибоке розуміння і величезні знання майже в усіх областях; через його потужний інтелект... він був на голову вищим за багатьох сучасників».

На конференції в університеті Бостона, присвяченій передньому краю теоретичної фізики, головуєчий на засіданні «Квантова теорія поля і простір-час» заявив: «Ще в 1936 р. молодий російський теоретик Матвій Петрович Бронштейн вперше, і при тому чудово глибоко, висвітив тему, якій присвячене сьогоднішнє засідання».

Вже згадуваний Г. Горелік, захоплений надзвичайною особистістю молодого вченого, що так передчасно загинув, писав: «Зараз, знаючи про нього, можливо, більше, ніж про своїх родичів, я розумію, що Матвій Петрович був окрасою роду людського».

Михайло Гаузнер

Джерела: Вікіпедія, статті Г. Гореліка «GLORIA MUNDI. Лідія Чуковська та Матвій Бронштейн» у журналі «Знання – сила», І. Дондіка «Він був окрасою людства. Про життя і смерть фізика Матвія Бронштейна» у журналі «Єврейський світ», Є. Ріц «Розстріл рядового генія» на порталі Jewish.ru, Ф. Чижевського «Матвій Бронштейн» у блозі журналу «7 мистецтв» та ін.

М. Бронштейн

Країна Поезія

Олександр ОЛЕСЬ

Народився 1878 року в м. Білопіль Сумської області в чумацько-селянській сім'ї. В 1893 вступив до хліборобської школи у містечку Деркачі. Брав участь у випуску рукописних журналів «Комета» та «Первоцвіт», в яких з'являються його перші вірші. У 1903р. вступив до Харківського ветеринарного інституту. Працював на Дарницькій скотобійні. Співпрацював у редакції «Літературно-наукового вістника» та у видавництві «Лан». У 1913 р. побував в Італії. В 1919 р. виїхав за кордон. Жив в Будапешті, Відні, Берліні, Празі. Видав збірки «З журбою радість обнялась», «Княжа Україна» драматичну поему «Ніч на полонині» драматичний етюд «По дорозі в Казку». В 1944 році помер у Празі.

ЧАРИ НОЧІ

Сміються, плачуть солов'ї
І б'ють піснями в груди:
«Цілуй, цілуй, цілуй її,—
Знов молодість не буде!
Ти не дивись, що буде там,
Чи забуття, чи зрада:
Весна іде назустріч вам,
Весна в сей час вам рада.
На мент єдиний залиши
Свій сум, думки і горе —
І струмись власної душі
Улий в шумляче море.
Лови летючу мить життя!
Чаруйсь, хмілій, впивайся
І серед мрій і забуття
В розкошах закохайся.
Поглянь, уся земля тремтить
В палких обіймах ночі,
Лист квітці рвійно шелестить,
Траві струмок воркоचे.
Відбилися зорі у воді,
Летять до хмар тумани...
Тут ллються пахощі густі,
Там гнуться верби п'яні.

Як іскра ще в тобі горить
І згаснути не встигла,—
Гори! Життя — єдина мить,
Для смерті ж — вічність ціла.
Чому ж стоїш без руху ти,
Коли весь світ співає?
Налагодь струни золоті:
Бенкет весна справляє.
І сміло йди під дзвін чарок
З вогнем, з піснями в гості
На свято радісне квіток,
Кохання, снів і млості.
Загине все без вороття:
Що візьме час, що — люде,
Погасне в серці багаття,
І захолонуть груди.
І схочеш ти вернуть собі,
Як Фауст, дні минулі...
Та знай: над нас — боги скупі,
Над нас — глухі й нечулі...».
Сміються, плачуть солов'ї
І б'ють піснями в груди:
«Цілуй, цілуй, цілуй її:
Знов молодість не буде!»

З ЖУРБОЮ РАДІСТЬ ОБНЯЛАСЬ...

З журбою радість обнялась...
В сльозах, як в жемчугах, мій сміх,
І з дивним ранком ніч злилась,
І як мені розняти їх?!
В обіймах з радістю журба.
Одна летить, друга спиня...
І йде між ними боротьба,
І дужчий хто — не знаю я...

ЛЮБЛЮ

Без пам'яті люблю...
Хай, може, більше проклинаю.
Я знаю — сам себе гублю,
Але не можу, і кохаю...
Хто ти?
Ти квітка без краси,
Ти літній ранок без проміння,
Ти в щасті жити не даси
З душею, повною каміння.
І все ж люблю!
За що люблю,
І сам не бачу і не знаю...
Я знаю, сам себе гублю,
Але не можу, і кохаю.

Дітячий куточок

**Наталія
Карпенко**

Грудень

Грудень ніг не намочив,
Грудень сонцем двір умив.
Срібний подих,

срібний слід,
Ще нівроку... Ще не дід!
Грудень махом без вагань
Випив воду з калабань.
Грудню, ти у нас козак,
На всі витівки мастак.
Тільки треба у двори
Натрусити сніг згори.
Білу хмару запрягти,
Голу землю зодягти.

А. Костецький

В грудні

Раптовий сніг упав на землю,
завис нечутно на гілках,
і забіліла сосен зелень
у неполоханих гайках.
Вже влаштувався ведмідь на зиму
в барлозі темній і зручній,
лежить і згадає ожини —
і усміхається у сні.

А змерзлі клени та берези
ховають ноги в теплий сніг
і затихають обережно
аж до далекої весни.

М. Луків

Грудень

Порожні гнізда, холодний вітер,
Пливе рікою останній лист.
Спить чорна хмара на чорних вітах,
Спить, наче хмара, старезний ліс.
Оце вже й грудень. Оце так трудно
Відходить осінь у даль доріг.
На тихі села, на степ безлюдний
Повільно падає перший сніг.

**Наталія
Карпенко**

Не чекали зими й холоднечі?
Іде грудень на білім коні.
Горобина зіщулила плечі
І жаліється тихо мені.
Їй незатишно, хай їй поспиться,
Поки ліплять морози грудки.
Хай летить і мете сніговиця,
Хай загинуть усі шкідники.

Гонить віником холод хвороби,
Бруд ковтають сніжинки й сніги.
Начувайтесь взимку мікроби,
Ті морози таки до снаги.
Ну а дереву треба поспати,
І землі відпочити, й траві...
Годі нам щозими нарікати,
Всьому час... Будуть весни нові.

Олена Коваленко

Грудень тихо наступає,
Землю снігом посипає.
Подивись лишень сюди —
Та це ж зайчика сліди.
Де ж наш сірий заховався? —
Він у білу шубку вбрался.
Більше зайчик не боїться
Ні вовчиська, ні лисиці.

Наталія Карпенко

Грудень

Опустилось небо до землі,
Затягнулись кригою калюжі,
Дмуть вітри пронизливі та злі,
Сірий день зіщулився від стужі.

Все довкіл очікує на сніг,
Мерзнуть уві сні поля й діброви.
Не виходить сонце за поріг,
Супить грудень вибілені брови.

А. Чвартковський

Грудень швидко проминає,
Рік до краю добігає,
Будуть свята, коляда,
Повні келихи вина.
Сміх дівок чарівних звабить,
Від журби мене позбавить.
Розпочнеться рік новий,
Наче Фенікс вогняний,
Світ відновиться з п'їтьми,
До квітучої весни...

Наталія Забіла

Грудень

Змерзлим грудням скрізь і всюди
Вкрилось поле і шляхи.
— Це вже Грудень! — кажуть люди
І вдягають кожухи.
І дерева в білий іній
Вбралась, як у кожущок.
Річка спить у кризі синій,
І замовкнув спів пташок.

За горизонталлю:

1. Шкільний стіл. 5. Рід однорічних рослин з родини руткових. 9. «Ріка-Малолітражка». 10. Дев'ятнадцята літера

За вертикаллю:

1. Взята на себе відповідальність за когось. 2. Рід деревних або кущових

вірменської абетки. 12. Одиниця довжини в англійській системі мір (6,069 м). 13. Дріт або система дротів, що служить для випромінювання радіохвиль під час радіопередачі або для їх уловлювання під час радіоприймання. 14. Машина технічного обслуговування. 15. Ціна валюти. 18. Живий андезитово-базальтовий стратовулкан на острові Сицилія вишиною близько 3380 метрів. 20. Народні збори у фінікійських містах-державках. 21. Радіоприймач. 24. Акціонерне товариство. 25. Пішохідна зона на ріці. 26. Молода тварина, що перебуває при матері. 27. Японська холодна зброя. 28. Сузір'я Південної півкулі. 30. Нота. 32. Підліток на судні, що навчається морської справи, готується стати матросом. 34. Суднові сходи. 36. Колишня Східна Німеччина. 38. Робітниця газети. 41. Індіанське плем'я. 42. Лінійно обмежений автомат. 43. М'яч поза полем. 44. Широкий диван без спинки. 45. Бойова розмова.

субтропічних рослин родини миртових; фейхоа. 3. Локатор. 4. Найменша кількість хімічного елемента, що складається з ядра й електронів. 5. Авто із Франції. 6. Об'єднання кількох підприємств однієї галузі. 7. Американський фізик-теоретик, який був удостоєний Нобелівської премії з хімії в 1998 році за розвиток теорії функціонала електронної густини. 8. Штат установа. 11. Хиткий узимку ведмідь. 16. Залізна бляха на щиті. 17. Вертикальна частина будови, яка служить для підтримання перекриттів і для розділення приміщення на частини і т. ін. 18. Апостол від сімдесяти, учень апостола Павла. 19. У давньогрецькій міфології — водяна німфа, богиня текучих вод. 22. Зрадник, запроданець. 23. Стиль музики, що виник із Хардрок-панку. 27. Кошторис доходів і витрат. 29. Сидіння на спині коня. 31. Погашення вартості. 33. Плід у шкарлупі. 35. Орач. 36. ...-концерт. 37. Грошова одиниця Ірану, яка дорівнює 100 динарам. 39. Бойовий клич. 40. Англійський першовідкривач,

навігатор і дослідник, член Лондонського королівського товариства.

Відповіді до кросворда в № 206:

За горизонталлю:

2. Грильж. 8. Таро. 10. Карл. 12. Емо. 13. Вго. 15. Роу. 16. То. 17. Наука. 19. Мт. 20. Біднота. 22. Зола. 24. Еман. 26. Дуга. 27. Зсік. 28. База. 30. Тара. 32. Аргамак. 35. Ям. 37. Атлет. 38. Ва. 39. Шал. 41. Сар. 42. Бап. 43. Кляп. 45. Танк. 46. Хамство.

За вертикаллю:

1. Атетоз. 2. Гро. 3. Ро. 4. Лагуна. 5. Як. 6. Жар. 7. Плутон. 9. Амо. 11. Ром. 13. Вад. 14. Око. 17. Ніагара. 18. Атестат. 20. Блуза. 21. Аміак. 23. Ода. 25. Акр. 28. Бляшка. 29. Баланс. 31. Арапка. 33. Гтс. 34. Мер. 36. Мал. 38. Ван. 40. Лях. 42. Бао. 44. Па. 45. Тв.

Шановні клієнти!

Всі, хто має можливість допомогти
незможним людям,
спрямовуйте, будь ласка,
свої внески за адресою:
Україна,
м. Одеса, Приморський район,
БФ "Хесед Шаарей Ціон"
код ЄДРПОУ 34321888
IBAN: UA713510050000026006267265700
в ПАТ "УкрСиббанк"
МФО 351005
65023, м. Одеса,
вул. Ніжинська, 77/79.

Шановні клієнти!

Майстер із ремонту
дрібної побутової техніки
Приєм та видача
Четвер з 10.00 до 13.00 каб.246

Шановні клієнти!

Дрібний ремонт одягу
Приєм та видача
Середа з 9.00 до 12.00 каб.246
Четвер з 10.00 до 13.00 каб.246

Посмішка

Якщо жінка це скринька з секретом, то чоловік скриня з казками.

Для справжнього чоловіка допомогти по господарству означає підняти ноги, коли дружина підмітає.

— Яка різниця між чоловіком та дитиною?
— В принципі ніякої, але дитину можна залишити одну з нянею.

— Що має вміти кожен чоловік?
— Не мовчати, якщо смачно приготовлено. Мовчки їсти, якщо несмачно.

Першокласника тягнуть у школу. Він щосили упирається і кричить:

— Одинадцять років! За що?

— Подумай, люба, десять років — і жодної сварки!
— Знаю, боягуз нещасний!

Неділю тому придбав книгу "Як зробити суперклей". Досі не можу відірватися...

Чому рушники вимагають прання, якщо ними слід витирати лише чисті руки?

Скільки жінку не годуй, все одно прожує і продовжить говорити.

Пити за здоров'я це все одно, що їсти за схуднення.

Іде чоловік вулицею, розглядаючи зустрічних жінок:
— Якщо би у моєї дружині такі ноги... Якщо би у моєї дружини такі груди...

Прийшов додому:

— Люба, ти не повіриш, всю дорогу тільки про тебе й думав!

Завинив студент, викликає його до себе декан і каже:

— У покарання пофарбуй вікна на 3 поверсі.

Через 2 години студент приходиться і запитує:

- А рами фарбувати?

Буфетник каже офіціантові:

— Перестань виштовхувати клієнтів надвір! Ти забув, що працюєш у вагоні-ресторані?

Суддя запитує підсудного:

— Обвинувачений, ви вбили Сидорова Івана Петровича?

— Ні, ваша честь!

— Адвокату, ваш підзахисний знає про покарання за дачу свідомо хибних свідчень?

— Звичайно. Воно набагато менше покарання за вбивство.

— Як можна остудити гарячий чай?

— Потрібно зайти в Інтернет! Раз — і чай охолов!

— Васю, я вагітна від тебе.

— Як? Ми ж тільки тиждень як знайомі.

— Я сама у шоці!!

— Мамо, людину хіба можна лаяти за те, чого вона не робила?

— Ні, звісно не можна.

— Коротше, уроки я не зробила.

— А ти мене не боїшся, коли я без косметики?

— Якщо бути чесним, то я тебе і з косметикою побоююся!

"ЖИВІТЬ ДО 120 РОКІВ!" —

так зазвичай бажають євреї один одному. Але якщо, не дай Боже, трапиться біда, і вам доведеться проводити в останню путь когось із близьких, зробити це за єврейською традицією вам допоможе «Хевра Кадиша» Одеса (похоронне братство) громади «Хабад Шомрей Шабос». Ми також спробуємо полегшити ваші турботи, пов'язані з організацією похорону та оформленням документів.

При зверненні до нас потрібно мати паспорт покійного та телефон сімейного лікаря.

Важливо знати, що констатує смерть лише сімейний лікар, тому викликати

«швидку» безглуздо, коли очевидно те, що відбулось!

Одна з найважливіших вимог єврейської традиції — якнайшвидше поховати (організувати єврейські похорони), тому просимо звертатися до нас буквально в перші хвилини після смерті, тобто перший дзвінок має бути сюди:

(050) 336-66-73, (+482) 399-599, 728-07-70.
Велвел Верховський

Ми також можемо допомогти або проконсультувати з усіх єврейських питань, і надалі: жалоба, відвідування могил і т. д.

Шановні читачі!

Культурний центр БФ "Хесед Шаарей Ціон"
оголошує набір на курси з вивчення
МІЖНАРОДНОЇ МОВИ ЕСПЕРАНТО

Адреса: вул. Ніжинська, 77/79, 2-й поверх, каб. 214
Тел.: 067 518 10 53; 767-72-39

ЮВІЛЯРИ БФ "ХЕСЕД ШААРЕЙ ЦІОН", ПРИЙМІТЬ ШИРИ ВІТАННЯ!

105 років
Перель Раїса

Колеснікова Світлана

Бурбенко

90 років
Ольхович Олександр
Римерман Шейва

Ляховицька Емма
Молдавер Дора
Сичикова Варвара
Скібінська Пальміра
Шинчук Борис

Раїса
Відмічук
Людмила
Іванко Вікторія
Маркушенко
Василь

85 років
Гак Світлана

80 років
Аратовський Борис

Павлюкова Елеонора
Сидорець Лілія

ІМЕННИКИ—ВОЛОНТЕРИ БФ "ХЕСЕД ШААРЕЙ ЦІОН"

Барановський Сергій
Бевзюк Олександр
Білоцерковський Євген
Бітюков Олег
Бочкарьова Ганна

Вайнблат Інна
Войников
Олександр
Гершун Ольга
Гриншпун Валентина

Загурська Галина
Канчик Джанна
Маркова
Тетяна
Михайлуца Микола

Нисенбаум Емілія
Сергієнко Вікторія
Толкачова Євгенія
Федорченко Вікторія
Юркова Світлана

Засновник та видавець —
БФ "ХЕСЕД ШААРЕЙ ЦІОН" (м. Одеса)

Свідоцтво про держреєстрацію 1153-34-Р,
серія ОД, видано 7 червня 2006 р.

Газета видається за підтримки
Claims Conference и American
Jewish Joint Distribution Committee

Некомерційне видання. Розповсюджується безкоштовно
Реклама та оголошення публікуються безкоштовно.
Індекс видання — 09720

Надруковано у ТОВ "Press Corporation Limited"
21034 Вінниця, вул. Чехова, 12 А
Наклад 4100 прим. Зам. № _____

Головний редактор
Семен ВАЙНБЛАТ
Редакційна колегія:
А. Кесельман,
М. Гаузнер, П. Козленко
Комп'ютерна верстка
І. Глаголевський
Перекладач
Л. Левін

Надіслані матеріали
не рецензуються і не повертаються.
Листування із читачами —
лише на сторінках газети.
Редакція залишає за собою право
редагувати
і скорочувати надіслані матеріали.
Відповідальність за достеменність
фактів несуть автори.

Адреса редакції:
65023, Одеса, вул. Ніжинська, 77/79
Поштова адреса:
65045, Одеса, а/с 131
dobrasprava.ddns.net